

Gemeente Amsterdam
Bureau Onderzoek en Statistiek

Toerisme in Amsterdam en regio 2011-2012

**Gasten en overnachtingen 2011 en
hotels medio 2012**

Gemeente Amsterdam
Economische Zaken

Project 12138

drs. T. Fedorova

Oudezijdsvoorburgwal 300
1012 GL Amsterdam
Telefoon 020 2510433
t.fedorova@os.amsterdam.nl

Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Fax 020 527 9595
www.os.amsterdam.nl

Amsterdam, oktober 2012

Gemeente Amsterdam
Bureau Onderzoek en Statistiek

Toerisme in Amsterdam

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	11
1 Capaciteit van hotels en campings in Metropoolregio Amsterdam in 2012	13
1.1 Hotelcapaciteit in Amsterdam in 2011-2012: uitzonderlijke toename hotels	13
1.2 Balans 2006-2012: meer grote luxe hotels buiten Centrum	14
1.3 Stadsdelen Amsterdam in beeld	18
1.4 Inzoomen op bestaande en nieuwe hotellocaties	19
1.5 Hotelcapaciteit in de Metropoolregio Amsterdam	22
1.6 Campings	24
2 Uitkomsten enquête gastenaccommodaties	27
2.1 Responsverantwoording	27
2.2 Verdere toename kamerbezetting in 2011	28
2.3 Hotelkamers duurder in 2011	29
2.4 Perceptie hoteliers: toename gasten dankzij actieve marketing	30
2.5 Bijna alle hotels bieden hun gasten internet	32
2.6 Circa 15% van omzet aan bemiddeling	33
2.7 Mening hoteliers over shortstay beleid	33
3 Groei toerisme in Amsterdam stagneert	37
3.1 Toerisme in Amsterdam op een structureel hoger niveau dan voorheen	37
3.2 Afname toerisme uit Europa gecompenseerd door andere markten	39
3.3 Budgetaccommodaties verliezen markt aan hogere hotelsegmenten	40
3.4 Groei toeristische sector in 2011	41
3.5 2011 goed jaar voor zakelijke- en congresmarkten	43
3.6 Musea en attracties boeken groei	43
3.7 Groei toerisme in de regio sneller dan in de hoofdstad	44
Bijlage 1 Tabellen	47
Bijlage 2 Methode, databronnen en definities	51
Bijlage 3 Vragenlijst	53

Gemeente Amsterdam
Bureau Onderzoek en Statistiek

Toerisme in Amsterdam

Samenvatting

Capaciteit hotels en campings

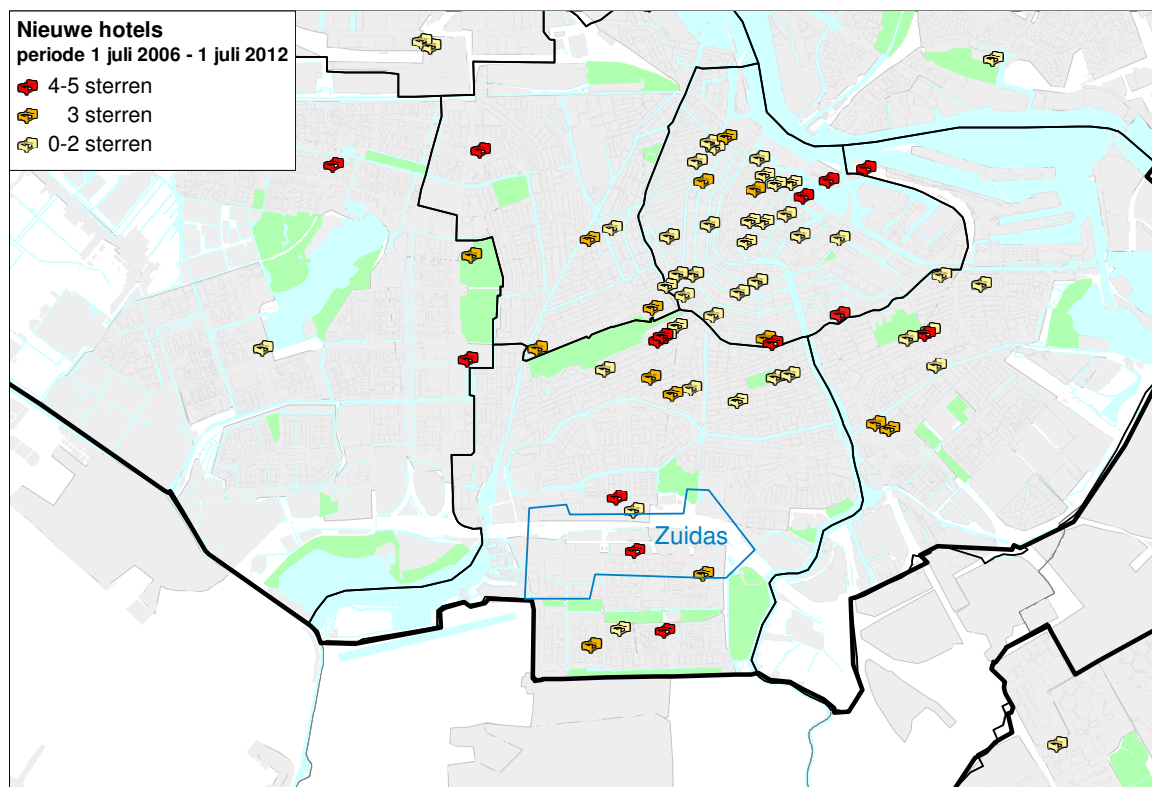
Groei kamercapaciteit met 9% in 2011-2012

Op 1 juli 2012 telde Amsterdam 398 hotels met in totaal 24.216 kamers en 52.184 bedden (zie tabel 1.1). Dit is een kamertoename van 9% en een beddentoename van 8% vergeleken met een jaar daarvoor. Tussen 1 juli 2011 en 1 juli 2012 zijn er in Amsterdam 23 hotels bijgekomen, waarvan 9 grootschalige hotels (met meer dan 100 bedden). Deze grootschalige hotels zijn verdeeld over vijf stadsdelen en zorgen voor 90% van de totale capaciteitstoename in de periode 2011-2012. Een deel van de nieuwe hotels kwam tot stand door transformatie van leegstaande kantoorgebouwen tot hotels.

Balans hotelbeleid 2006-2012: toename 5.800 hotelkamers in 2006-2012

De ambitie van Amsterdam is om de hotelcapaciteit tussen 2006 en 2015 met 9.000 kamers te vergroten.¹ Hierbij wordt rekening gehouden met de verhouding tussen budget- en hoogwaardige segmenten, grootschalige en kleine hotels en tussen de binnenstad en de andere stadsdelen. Sinds 1 juli 2006 zijn er in Amsterdam 50 hotels, 5.800 hotelkamers en 12.900 hotelbedden bijgekomen (zie de kaart hieronder).

Kaart 1 Nieuwe hotels in de periode 1 juli 2006 – 1 juli 2012 naar sterklasse

¹ Nota Hotelbeleid 2007-2010, Economische Zaken.

Meer luxe en grootschalige hotels in 2006-2012

In de periode 2006-2012 vinden drie belangrijke ontwikkelingen plaats (zie tabel 2 hieronder):

- de kamer- en beddenscapaciteit neemt het meest toe in het luxe segment;
- het aantal hotels met meer dan 100 bedden neemt sterk toe;
- de kamer- en beddenscapaciteit buiten het stadscentrum neemt sneller toe dan in het centrum.

De verhouding tussen verschillende hotelsegmenten in Amsterdam is aan het veranderen. Was in 2006 47% van alle kamers in het luxe segment, in 2012 is dit 49%. Het aandeel grootschalige hotels is toegenomen van 29% in 2006 naar 33% in 2012. De gemiddelde hotelcapaciteit is toegenomen van 53 kamers en 113 bedden naar 61 kamers en 131 bedden. De nieuwe hotels zijn gespreid over de hele stad, waardoor het aandeel van het stadscentrum in de totale kamer- en beddenscapaciteit is afgenomen van 55% naar 46%.

Tabel 2 Absolute en relatieve groei van het aantal hotels, hotelkamers en hotelbedden in de periode 2006-2012 naar hotelsegment, Amsterdam

	hotels		kamers		bedden	
	absolute groei	relatieve groei (%)	absolute groei	relatieve groei (%)	absolute groei	relatieve groei (%)
luxe segment (4-5 sterren)	14	26	3.148	36	6.751	40
overig	36	12	2.702	28	6.161	28
grootschalig segment (meer dan 100 bedden)	30	30	5.422	40	11.730	40
overig	20	8	428	9	1.182	12
centrale ligging (stadsdeel Centrum)	15	6	1.126	11	2.190	10
overig	35	30	4.709	57	10.692	63
totaal	50	14	5.850	32	12.912	33

Metropoolregio Amsterdam: meer dan 600 hotels in 2012

Op 1 juli 2012 telde de Metropoolregio Amsterdam in totaal 605 hotels, waarvan 398 (66%) in Amsterdam en de overige 207 in de regio. Binnen de regio is de helft van de hotelcapaciteit geconcentreerd in Amstel-Meerlanden rond de luchthaven Schiphol. De meeste hotels hier zijn grootschalige luxe hotels.

Tabel 3 Hotelcapaciteit Metropoolregio Amsterdam, op 1 juli 2012

	hotels	kamers	bedden
Amsterdam	398	24.216	52.184
regio	207	10.190	21.302
Metropool totaal	605	34.406	73.486

bron: O+S

Campings

De Metropoolregio telt 22 campings, waarvan 4 formeel in Amsterdam: twee in Amsterdam-Noord, één in Zeeburg en één in Zuidoost. De camping in het Amsterdamse Bos wordt vaak ook tot de Amsterdamse campings gerekend. Deze camping ligt echter officieel in Amstelveen.

Hotelenquête: kamerbezetting, kamerprijzen, internet en commissie aan bemiddeling

Toename kamerbezetting

De kamerbezetting in Amsterdam is de laatste jaren toegenomen van 69% in 2009 naar 72% in 2010 en tot 75% in 2011 (zie tabel 2.3).² Deze bezettingsgraad ligt op het niveau van 2001. De hoogste bezetting in Amsterdam was geregistreerd in 2006 (78%).

De meeste Amsterdamse hotels zijn op jaarbasis tussen de 50% en 80% bezet. Hotels in de regio zijn gemiddeld iets minder bezet (72% in 2011), maar de bezettingsgraad hier is sinds 2009 ook toegenomen.

Hogere kamerprijzen in Amsterdamse hotels met 3, 4 en 5 sterren

Hogere kamerbezetting geeft hoteliers ruimte om de prijzen te verhogen. Een gemiddelde 2-persoonskamer in Amsterdam kostte in 2011 € 111, bijna 7% meer dan in 2010 (zie tabel 2.5). De prijsverhoging geldt echter alleen voor het 3-, 4- en 5-sterrensegment. Accommodaties in de laagste sterrencategorieën moesten in 2011 de prijzen iets verlagen. In de regio hebben de meeste hotels hun prijzen ook iets verlaagd.

Internet in bijna alle hotels

Bijna alle hotels in de Metropoolregio Amsterdam bieden hun gasten toegang tot internet. In de meeste hotels is internet gratis en zowel op de kamers als in de openbare ruimte beschikbaar (zie tabel 2.8a en 2.8b).

15% van omzet aan bemiddeling

De meeste Amsterdamse hotels betalen 15% van hun bruto omzet aan commissie van bemiddelingsorganisaties.

Perceptie hoteliers: ontwikkeling aantal gasten en shortstay beleid

Toename gasten dankzij actieve marketing

Nu het economisch minder gaat worden hoteliers genoodzaakt hun strategieën aan te passen om de veranderingen van de toeristische en zakelijke markten te volgen. En hoewel de gemiddelde kamerbezetting is toegenomen, geven relatief minder hoteliers aan dat ze in 2011 meer gasten hebben ontvangen dan het voorgaande jaar. Hoteliers, die in 2011 wel meer gasten hebben gehad danken deze toename aan de actieve marketingstrategieën en/of beter management van hun hotels. In 2010 – het jaar van sterke toeristische groei - werd vooral aantrekkende economie genoemd als reden van gastentoeename.

Minimum aantal nachten omhoog en strengere controles voor shortstay

De meningen van de Amsterdamse hoteliers over het beleid ten aanzien van de shortstay zijn sterk verdeeld. 22% vindt dat de shortstay alleen voor expats mogen worden gebruikt, 24% vindt dat zowel zakenmensen als toeristen in shortstay mogen overnachten en 7%

² Tijdens het vorige toeristische recordjaar 2007 lag de kamerbezetting op 76%. In 2008 is deze gedaald naar 72% als gevolg van het afnemende toerisme tijdens de wereldwijde economische recessie.

vindt dat beide opties mogelijk moeten zijn (zie tabel 2.10). De meeste hoteliers willen wel dat de huidige grens voor shortstay van 5 naar 7 nachten (of meer) wordt verhoogd. Daarnaast worden suggesties gedaan voor een effectiever shortstay beleid, zoals heldere regelgeving en betere handhaving.

Toerisme: gasten, overnachtingen, recreatief en zakelijk bezoek

Toerisme op een structureel hoger niveau dan voorheen

Amsterdam trok in 2011 5,3 miljoen hotelgasten, goed voor 9,7 miljoen overnachtingen. Het aantal overnachtingen in 2011 en 2010 is ongeveer gelijk, maar ligt op een structureel hoger niveau dan in de voorgaande jaren. Het record aantal overnachtingen in 2010 kwam mede door SAIL (+14%). In 2011 werd de groei in de stad (+0,2%) afgeremd door de eurocrisis en de Nederlandse recessie. In de eerste negen maanden van 2012 is het aantal overnachtingen in Amsterdam met 0,7% toegenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2011.

Hotelgasten en overnachtingen in Amsterdamse hotels, 2009-2012

	gasten	overnachtingen
totaal 2009	4.627.770	8.561.213
totaal 2010	5.283.146	9.724.643
1 kw 2011	1.090.182	1.918.477
2 kw 2011	1.476.197	2.680.345
3 kw 2011	1.497.843	2.846.320
4 kw 2011	1.257.230	2.302.660
totaal 2011	5.321.451	9.747.803
1 kw 2012*	1.085.600	1.915.800
2 kw 2012*	1.469.100	2.721.600
3 kw 2012*	1.490.900	2.862.500

*) voorlopige cijfers.

bron: CBS

Afname toerisme uit Eurozone gecompenseerd door andere markten

De groei in 2011 werd afgezwakt door het dalende binnenlandse toerisme en het toerisme uit Groot-Brittannië. Ook nam het toerisme uit Spanje, Portugal en Griekenland af, landen die werden geteisterd door de eurocrisis en hoge werkloosheid. Deze afname werd gecompenseerd door de groei van kleinere markten als Rusland en Brazilië, alsmede door het toenemende toerisme van buiten Europa.

De beperkte toeristische groei in de eerste negen maanden van 2012 is ook te danken aan landen van buiten de Eurozone (Groot-Brittannië, Verenigde Staten, BRIC-landen).

Budgetaccommodaties verliezen markt aan hogere hotelsegmenten

Medio 2011 telde Amsterdam 375 hotels met in totaal ruim 22.000 kamers en 48.000 bedden, 1% meer dan in 2010. Een lichte capaciteitstoename bij hetzelfde aantal overnachtingen heeft de bezetting onder druk gezet en de concurrentie tussen verschillende hotelsegmenten opgeschroefd. De kamerprijzen zijn in 2011 wellicht toegenomen, maar niet van alle segmenten en minder dan in 2010.

Vooral budgetaccommodaties (0-2 sterren) hadden in 2011 last van lagere bedbezetting en konden de prijzen niet verhogen.

Groei toeristische sector

De toeristische sector in Amsterdam telt 51.300 banen (9% van het totaal).³ In de periode 2011-2012 is het aantal banen in de toeristische sector met 2% toegenomen. Per branche gekeken nam het aantal banen bij logiesbedrijven het meest toe (+10%).

2011 goed jaar voor zakelijke- en congresmarkten

Het aantal hotelovernachtingen met een zakelijke reden is in de periode 2010-2011 met 5% toegenomen tot 3,5 miljoen. Het aandeel zakelijke overnachtingen in het totaal aantal overnachtingen is met een procentpunt toegenomen tot 36%. Van de zakelijke hotelovernachtingen is 18% verbonden aan internationale bijeenkomsten. Het aantal van dergelijke bijeenkomsten in Amsterdam is in de periode 2010-2011 met 1% toegenomen tot 653.

Musea en attracties boeken groei

Het aantal bezoekers aan de Amsterdamse musea en attracties is voor het tweede achtereenvolgende jaar toegenomen. In 2011 bereikten de meeste musea weer het niveau van het recordjaar 2007, maar bij attracties is het herstel nog niet overal te zien. De deelname aan rondvaarten is in 2011 weliswaar toegenomen (+4%), maar het recordaantal van 2007 is nog niet bereikt.

Groei toerisme in de regio sneller dan in de hoofdstad

Amsterdam werkt samen met de regio om internationaal als één toeristisch product naar buiten te treden. De Metropoolregio Amsterdam beschikt over bijna een derde van de landelijke hotelcapaciteit en vangt 38% van alle overnachtingen in Nederland op. In 2011 vonden in de regio 3,5 miljoen overnachtingen plaats. Dit is 2,8% meer dan in 2010 en is vergelijkbaar met de landelijke groei.

³ Gemeten op 1 januari 2012. Bron: O+S.

Inleiding

O+S levert in opdracht van Economische Zaken Amsterdam jaarlijks statistische informatie over hotels en toerisme in de Metropoolregio Amsterdam. Er wordt ingegaan op het aantal accommodaties, kamers en bedden, de spreiding van accommodaties over en kamerprijzen in Amsterdam en de regio. Daarnaast wordt gerapporteerd over het aantal hotelovernachtingen in Amsterdam en de Metropoolregio.

Dit rapport is gebaseerd op verschillende databronnen, onder andere de hotelenquête van O+S, toerismestatistieken van het CBS en hotelgegevens van het Bedrijfschap Horeca. De methodische verantwoording, hoe de gegevens in dit rapport tot stand zijn gekomen, is in bijlage 2 opgenomen.

Dit rapport is als volgt opgebouwd: in het eerste hoofdstuk worden de volgende gegevens behandeld: het **aantal hotels, kamers en bedden** in Amsterdam en de Metropoolregio. In het tweede hoofdstuk komen **hotelprijzen en kamerbezetting** aan de orde en een aantal aanvullende vragen over de bemiddelingscommissie en het shortstaybeleid. Het derde hoofdstuk bevat gegevens over **het aantal gasten en overnachtingen** in Amsterdam en de Metropoolregio.

Aanvullende informatie, methodeverantwoording en vragenlijst zijn in bijlage 1-3 te vinden.

1 Capaciteit van hotels en campings in Metropoolregio Amsterdam in 2012

In dit hoofdstuk staan de hotelgegevens centraal: hoeveel hotels, kamers en bedden zijn er in Amsterdam, hoeveel sterren hebben de hotels en waar zijn deze gevestigd in de stad. Deze statistieken betreffen de stand van zaken medio 2012 en worden vergeleken met de cijfers van vorige jaren (bron: Hoteldatabase O+S).

Sinds 2010 worden ook accommodaties in de andere gemeenten van de Metropoolregio Amsterdam voor dit onderzoek benaderd (zie paragraaf 1.5). Gegevens over campings worden apart gerapporteerd in paragraaf 1.6.

Informatie over bronnen en definities is te vinden in bijlage 2.

1.1 Hotelcapaciteit in Amsterdam in 2011-2012: uitzonderlijke toename hotels

Op 1 juli 2012 telde Amsterdam 398 hotels met een totale capaciteit van 24.216 kamers en 52.184 bedden (zie tabel 1.1).⁴ Sinds 1 juli 2011 zijn er per saldo 23 hotels (+6%), meer dan 2.000 kamers (+9%) en bijna 4.000 bedden (+8%) bijgekomen.

Tabel 1.1 Hotels, kamers en bedden naar sterklasse, Amsterdam op 1 juli 2011 en op 1 juli 2012

	2011			2012			toename/afname		
	hotels	kamers	bedden	hotels	kamers	bedden	hotels	kamers	bedden
geen ster	85	2.065	6.763	94	2.079	7.200	9	14	437
1 ster	55	899	1.972	54	899	1.968	-1	0	-4
2 sterren	74	1.684	3.774	78	2.065	4.527	4	381	753
3 sterren	97	6.542	13.411	105	7.372	14.774	8	830	1.363
4 sterren	52	7.996	16.298	54	8.690	17.326	2	694	1.028
5 sterren	12	2.983	6.147	13	3.111	6.389	1	128	242
totaal	375	22.169	48.365	398	24.216	52.184	23	2.047	3.819

bron: O+S

In de periode 2011-2012 zijn er in Amsterdam 25 nieuwe accommodaties bijgekomen en 2 bestaande accommodaties zijn gestopt als hotel (zie tabel 1.2 en 1.3). Een jaar eerder waren er in Amsterdam 18 accommodaties bijgekomen. Maar er waren ook 13 accommodaties gestopt als hotel waardoor het saldo kleiner was.

⁴ Het aantal kamers toont aan hoeveel gasten er minimaal in een hotel kunnen overnachten. Daarbij moet rekening gehouden worden met het feit dat een hotel met alleen eenpersoonskamers minder capaciteit heeft dan een hotel met twee- en driepersoonskamers. Sommige budgetaccommodaties verhuren geen kamers, maar bedden. Meerdere personen kunnen in een kamer overnachten. Het aantal bedden laat dus de maximale capaciteit van een hotel zien.

Niet alleen het totale aantal nieuwe accommodaties is uitzonderlijk hoog, maar ook het aantal grootschalige hotels, die het meest voor de capaciteitstoename zorgen. Circa 90% van de capaciteitstoename in de periode 2011-2012 is te danken aan de komst van 9 nieuwe grootschalige hotels (elk met meer dan 100 bedden), verdeeld over 5 stadsdelen. Het grootste hotel is erbij gekomen in het stadsdeel Nieuw-West: het 3-sterren Ramada Apollo Amsterdam Centre met meer dan 400 kamers en 700 bedden. In Westpoort is de grootste totale toename te zien door de komst van twee nieuwe hotels, elk met meer dan 200 kamers en meer dan 500 bedden. Ook in Centrum, Zuid en Oost zijn er nieuwe grootschalige hotels bijgekomen.

Vijf van de nieuwe hotels in Amsterdam kwamen tot stand door transformatie van leegstaande kantoorgebouwen tot hotels. Dit zijn onder andere hotels in Nieuw-West, Westpoort en Zuid.

Per sterklasse gekeken neemt de capaciteit van het 3- en 4-sterren segment het meest toe in de periode 2011-2012. Deze toename is te danken zowel aan de nieuwe hotels, als aan de sterwijzigingen van twee bestaande grote hotels (zie tabel 1.4).

1.2 Balans 2006-2012: meer grote luxe hotels buiten Centrum

In 2007 is in Amsterdam hotelbeleid vastgesteld met een ambitie om de bestaande hotelcapaciteit met 9.000 kamers te vergroten.⁵ Deze kamers zouden worden toegevoegd aan de ruim 18.000 hotelkamers medio 2006. De capaciteitsgroei moet voldoen aan een aantal voorwaarden, waaronder balans tussen budget- en hoogwaardige segmenten, tussen grootschalige en kleine hotels, tussen de binnenstad en de andere stadsdelen.

Tussen medio 2006 en medio 2012 zijn er in Amsterdam 50 hotels, 5.850 hotelkamers en 12.912 hotelbedden bijgekomen. De balans van alle hotelmutaties in deze periode is in figuur 1.6– 1.9 te zien. De drie belangrijkste ontwikkelingen in deze periode zijn:

- toename van kamer- en bedden capaciteit in het 4-sterren segment,
- doorzetten van schaalvergroting,
- groei van kamer- en bedden capaciteit in Zuid, Nieuw-West, Westpoort en Oost.

Verschuiving richting 4-sterren segment

De balans naar sterklasse wordt beïnvloed door de nieuwe hotelclassificatie, die in 2007 werd ingevoerd. Een van de belangrijkste effecten van de nieuwe classificatie is dat bijna de helft van de in 2006 bestaande 5-sterren hotels één ster minder hebben gekregen. Hierdoor is het aantal 4-sterren hotels in 2007 toegenomen en het aantal 5-sterren hotels afgenomen (zie figuur 1.2).⁶

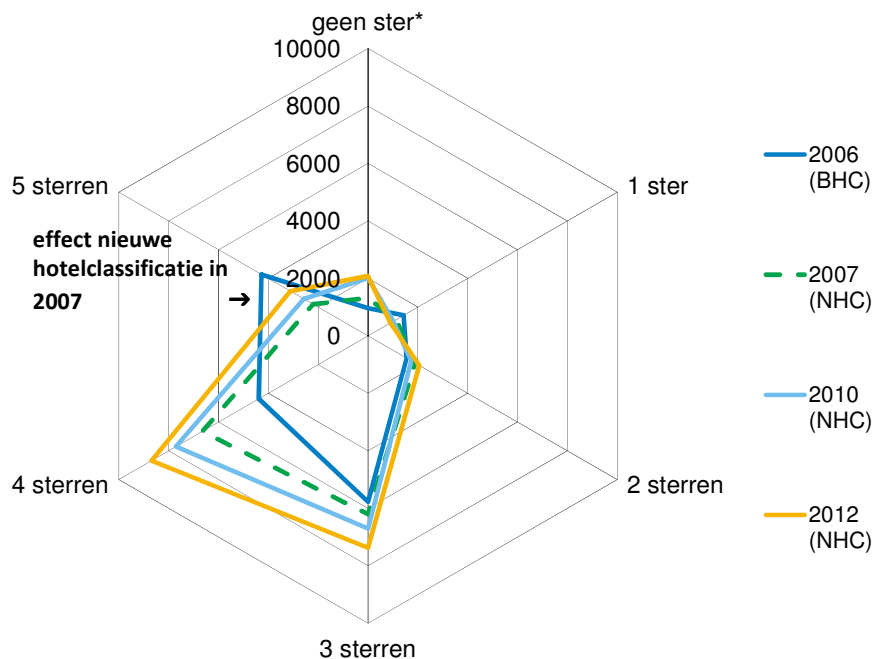
Tussen 2006 en 2012 zijn er meer budgetaccommodaties bijgekomen dan luxe hotels, maar het aantal kamers en bedden bij luxe hotels (4- en 5-sterren) is sterker toegenomen.

⁵ Nota Hotelbeleid 2007-2010, Economische Zaken.

⁶ Voor 2007 waren Amsterdamse hotels geclassificeerd volgens de zogenaamde Benelux Hotel Classificatie (BHC). In 2007 vond de herbeoordeling plaats volgens de Nederlandse Hotel Classificatie (NHC), waardoor sommige hotels een andere sterklasse hebben gekregen.

Om het effect van de nieuwe hotelclassificatie te elimineren wordt hier ook gekeken naar de periode 2007-2012. Meer dan 40% van alle kamers en bedden die er in de periode 2007-2012 zijn bijgekomen komt voor rekening van het 4-sterren segment (in de periode 2006-2012 is dit circa 70%). Voorbeelden van de nieuwe grote 4-sterrenhotels die er sinds 2007 in Amsterdam zijn bijgekomen, zijn: Fashion Hotel Amsterdam, NH Musica, Doubletree by Hilton Hotel en Crowne Plaza Amsterdam - South.

Figuur 1.2 Hotelkamers naar sterklasse, Amsterdam

*) Dit is inclusief accommodaties waarvan de sterklasse (nog) onbekend is. Tot de bepaling van het aantal sterren worden zij beschouwd als sterloos. Bron: O+S

1.2.1 Explosieve groei grote hotels

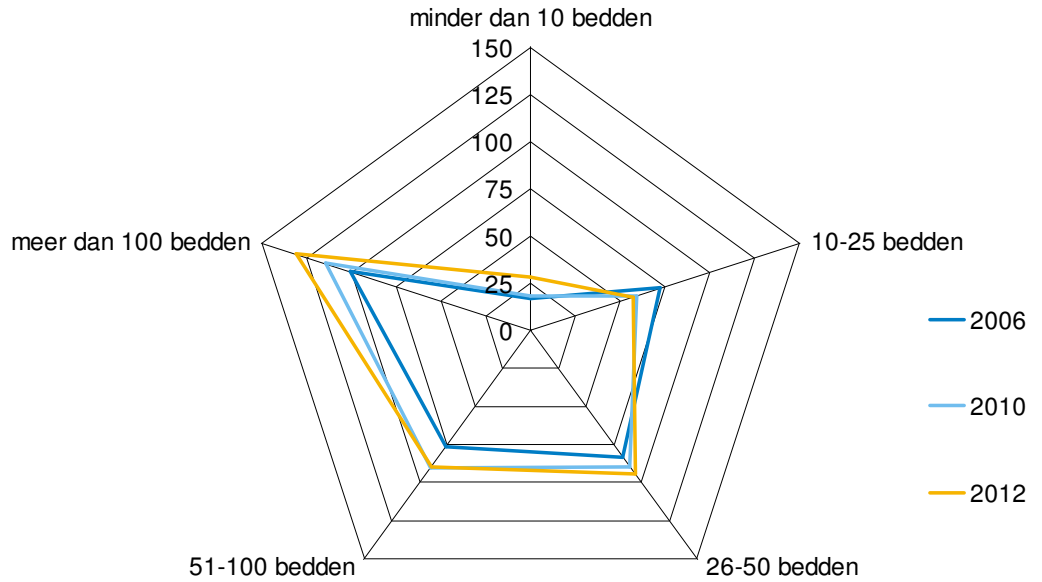
De gemiddelde capaciteit van een Amsterdams hotel is in de periode 2006-2012 toegenomen van 53 kamers en 113 bedden naar 61 kamers en 131 bedden. De schaalvergroting van hotels zet door dankzij de relatief snelle toename van het aantal hotels met meer dan 100 bedden (zie tabel 1.3 en figuur 1.4 en 1.5).

Tabel 1.3 Hotels naar grootte, Amsterdam

	2006	2012	toename (abs.)	toename (%)
minder dan 10 kamers	63	68	5	8
10-50 kamers	201	222	21	10
meer dan 50 kamers	84	108	24	29
minder dan 25 bedden	83	85	2	2
25-100 bedden	165	183	18	11
meer dan 100 bedden	100	130	30	30
totaal hotels	265	398	133	50

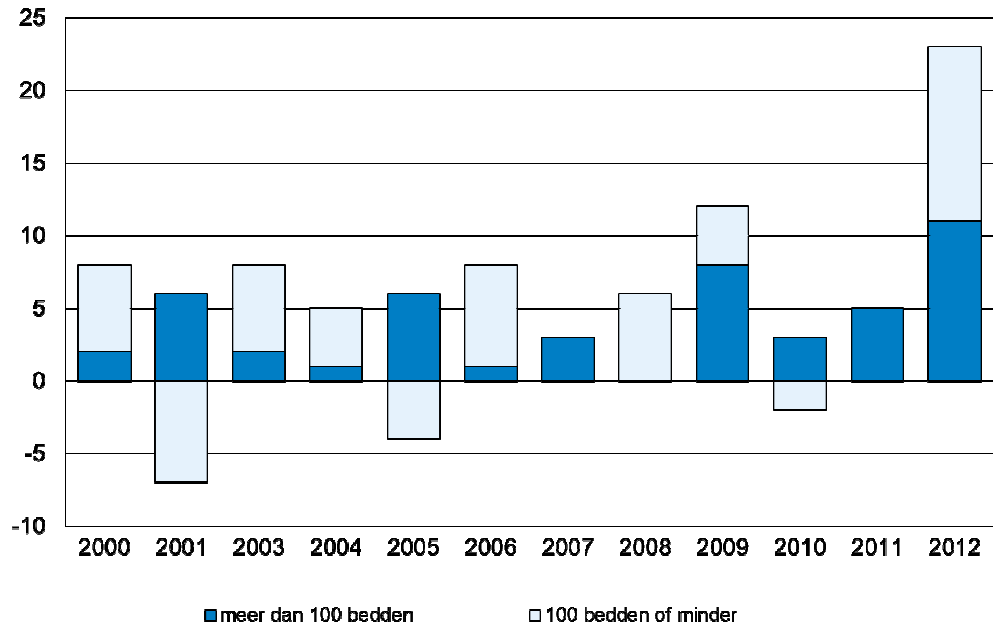
bron: O+S

Figuur 1.4 Hotels naar grootte, Amsterdam

bron: O+S

Figuur 1.5 Mutaties aantal hotels ten opzichte van vorig jaar naar hotelgrootte, Amsterdam

bron: O+S

1.2.2 Toename capaciteit buiten Centrum

Traditioneel zijn de meeste hotels in het stadscentrum geconcentreerd. Sinds 2006 groeide capaciteit echter het meest buiten Centrum: in absolute zin in Zuid en relatief gezien in Westpoort, Nieuw-West en Oost (zie tabel 1.6, figuur 1.7 en kaart 1.14). In de periode 2006-2012 is het aandeel van het stadscentrum in de totale kamer- en bedden capaciteit afgenomen van 55% naar 46%.

Absolute toename in Zuid

Bijna 30% van de nieuwe kamers en bedden in de periode 2006-2012 is gerealiseerd in het stadsdeel Zuid. De vestigingsplaats van de nieuwe hotels hier ligt vaak dichtbij het Vondelpark en het Museumplein of in de buurt van de Zuidas en verder in Buitenveldert. Enkele voorbeelden van de nieuwe hotels zijn NH Musica, CitizenM, Conservatorium hotel en Crowne Plaza Amsterdam - South.

Relatief snelle groei in Nieuw-West, Westpoort en Oost

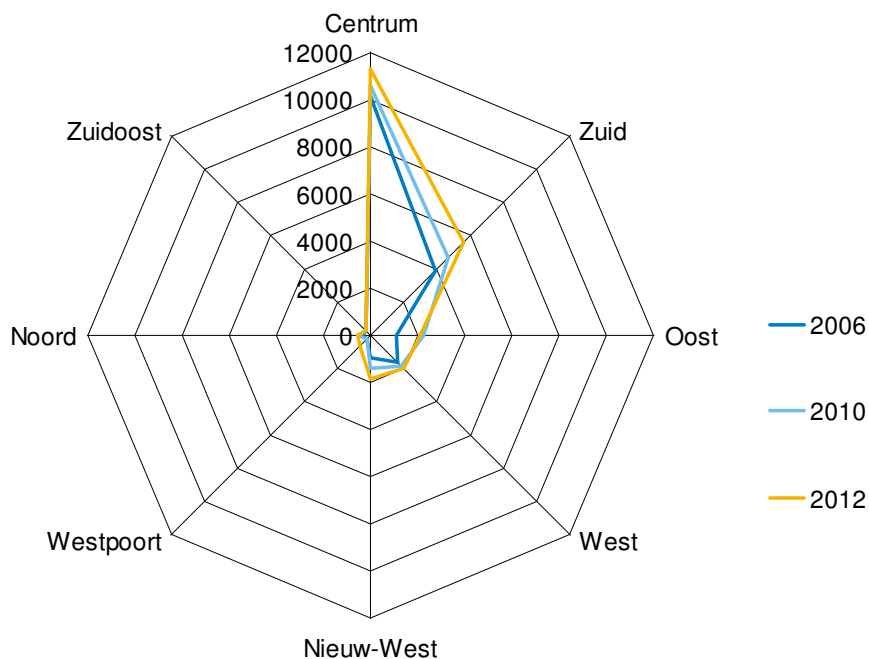
Opvallend snel groeit het aantal kamers en bedden in Westpoort, Nieuw-West en Oost: in Westpoort is het aantal hotelkamers en -bedden verviervoudigd en in Oost en Nieuw-West bijna verdubbeld vergeleken met 2006. Voorbeelden van de nieuwe hotels hier zijn Holiday Inn Express Amsterdam Sloterdijk en Meninger Amsterdam City West in Westpoort, Fashion Hotel, Blue Square Hotel en Ramada Apollo Amsterdam Centre in Nieuw-West, Bastion Hotel Amsterdam Amstel, Casa400 (nieuwe locatie) en Eden Amsterdam Manor hotel in Oost.

Tabel 1.6 Hotelkamers en -bedden naar stadsdeel, Amsterdam (gesorteerd op absolute toename)

	2006	2012	toename (abs.)	toename (%)
kamers				
Zuid	3.863	5.594	1.731	45
Centrum	10.116	11.242	1.126	11
Oost	1.090	2.071	981	90
Nieuw-West	929	1.848	919	99
Westpoort	180	653	473	263
West	1.586	1.970	384	24
Noord	351	557	206	59
Zuidoost	266	281	15	6
Amsterdam totaal	18.381	24.216	5.835	32
bedden				
Zuid	7.872	11.595	3.723	47
Centrum	22.291	24.481	2.190	10
Oost	2.329	4.487	2.158	93
Nieuw-West	1.969	3.707	1.738	88
West	3.222	4.524	1.302	40
Westpoort	378	1.637	1.259	333
Noord	702	1.125	423	60
Zuidoost	539	628	89	17
Amsterdam totaal	39.302	52.184	12.882	33

bron: O+S

Figuur 1.7 Hotelkamers naar stadsdeel, Amsterdam

bron: O+S

1.3 Stadsdelen Amsterdam in beeld

Hotels in Amsterdam zijn verspreid over alle stadsdelen, maar ruim 60% van alle hotels en bijna de helft van alle kamers en bedden is gevestigd in het stadsdeel Centrum (zie tabellen 1.8 - 1.10). Andere stadsdelen met relatief veel hotelcapaciteit zijn Zuid, West, Nieuw-West en Oost. Tabellen met de hotelverdeling over de voormalige 15 stadsdelen zijn in bijlage 1 opgenomen (tabel 4.1-4.3).

Tabel 1.8 Hotels naar stadsdeel en sterklasse, 1 juli 2012

	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal	%
Centrum	113	53	50	24	8	248	62
Westpoort	1	1	1	.	.	3	1
West	4	4	16	5	1	30	8
Nieuw-West	2	.	4	4	.	10	3
Zuid	17	20	27	15	4	83	21
Oost	7	.	3	4	.	14	4
Noord	3	.	2	2	.	7	2
Zuidoost	1	.	2	.	.	3	1
Amsterdam totaal	148	78	105	54	13	398	100

bron: O+S

Tabel 1.9 Kamers naar stadsdeel en sterklasse volgens NHC, 1 juli 2012

	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal	%
Centrum	1.826	1.129	3.115	3.277	1.895	11.242	46
Westpoort	219	254	180	.	.	653	3
West	225	63	701	589	392	1.970	8
Nieuw-West	87	.	918	843	.	1.848	8
Zuid	329	619	1.163	2.659	824	5.594	23
Oost	263	.	791	1.017	.	2.071	9
Noord	14	.	238	305	.	557	2
Zuidoost	15	.	266	.	.	281	1
Amsterdam totaal	2.978	2.065	7.372	8.690	3.111	24.216	100

bron: O+S

Tabel 1.10 Bedden naar stadsdeel en sterklasse volgens NHC, 1 juli 2012

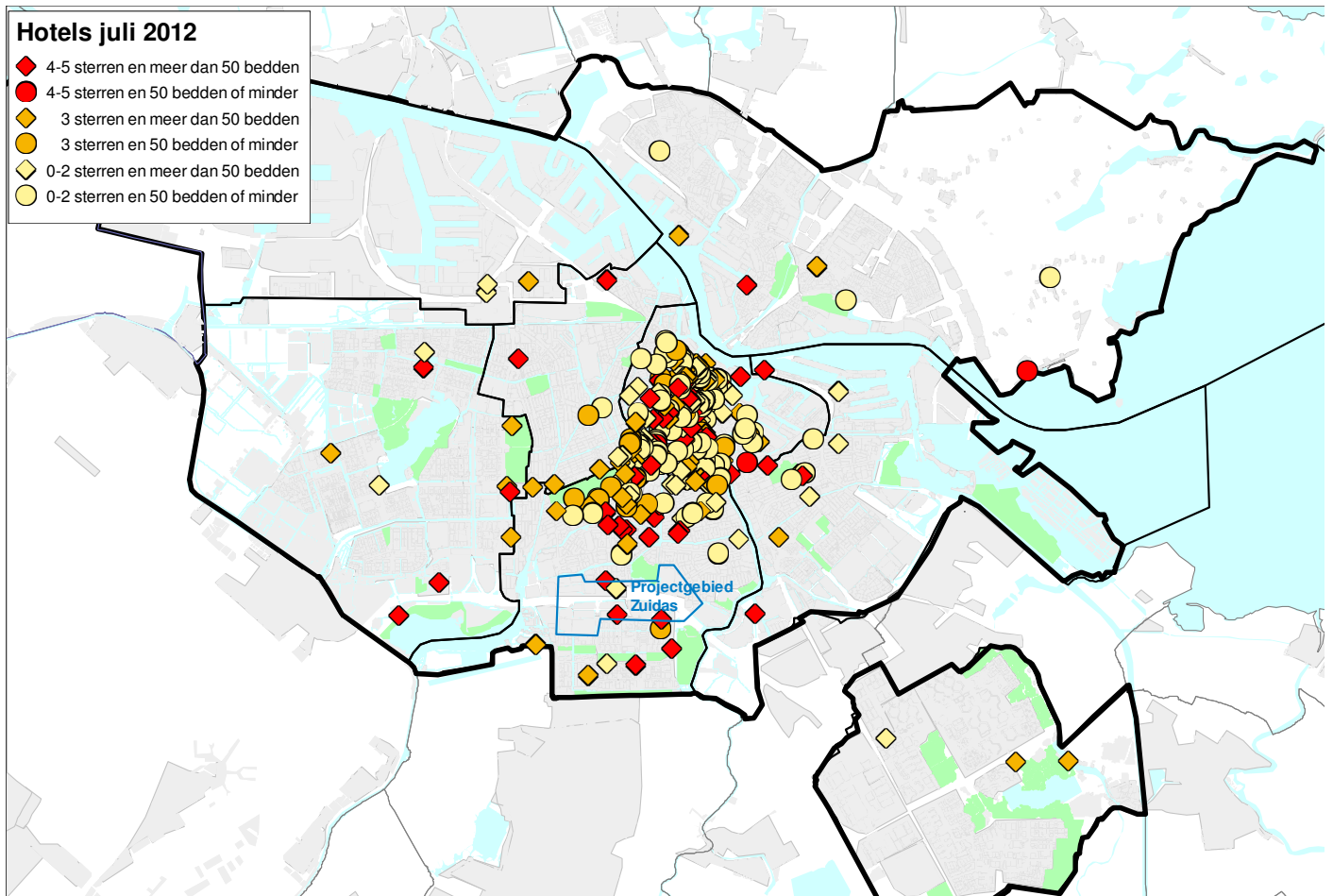
	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal	%
Centrum	5.547	2.449	6.331	6.410	3.744	24.481	47
Westpoort	749	508	380	.	.	1.637	3
West	784	124	1.428	1.190	998	4.524	9
Nieuw-West	244	.	1.721	1.742	.	3.707	7
Zuid	876	1.446	2.320	5.306	1.647	11.595	22
Oost	858	.	1.565	2.064	.	4.487	9
Noord	26	.	485	614	.	1.125	2
Zuidoost	84	.	544	.	.	628	1
Amsterdam totaal	9.168	4.527	14.774	17.326	6.389	52.184	100

bron: O+S

1.4 Inzoomen op bestaande en nieuwe hotellocaties

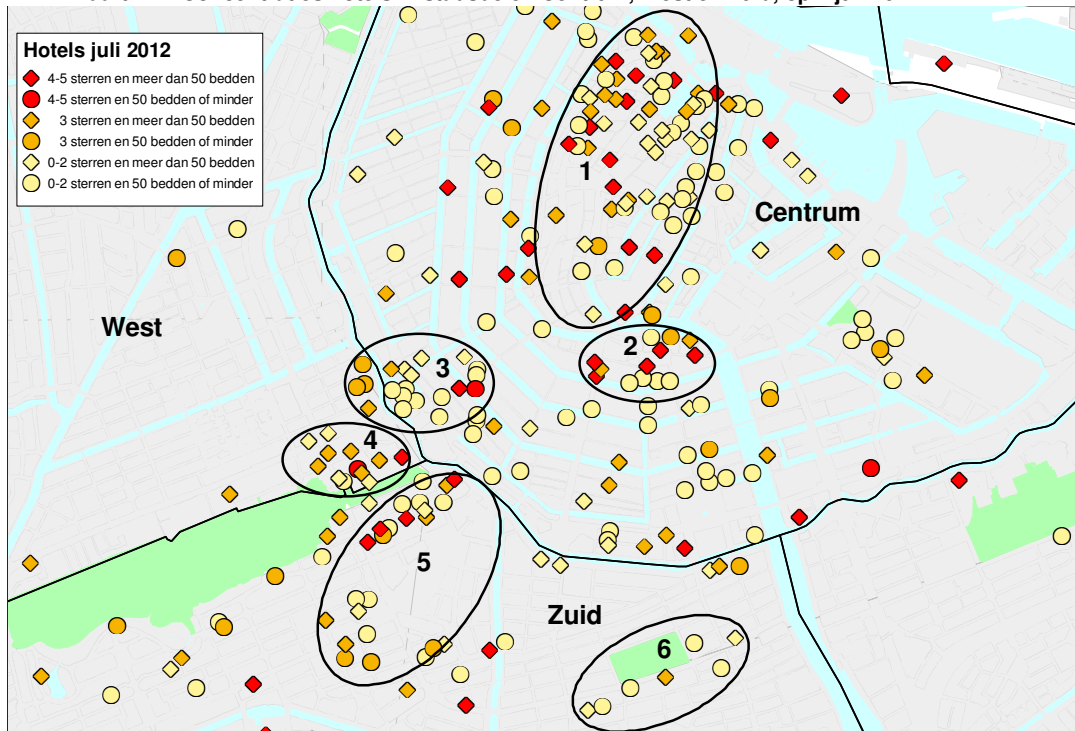
Alle vestigingen van Amsterdamse hotels zijn op kaart 1.12 te zien. Op de kaarten 1.13a en 1.13b wordt ingezoomd op enkele hotelconcentraties. Budgethotels zijn met name vertegenwoordigd in het stadsdeel Centrum, op afstand gevolgd door Zuid (Museumkwartier, De Pijp). In het vestigingspatroon van de driesterren- en luxere hotels is er meer spreiding te zien (Centrum, Zuid, West, Nieuw-West, Oost). Relatief veel grote luxe hotels zijn gevestigd in de buurt van het Centraal Station binnen het gebied '1012' en ten zuiden van het centrum (Apollobuurt, Zuidas).

Kaart 1.11 Spreiding van hotels naar sterklasse per postcode in Amsterdam, op 1 juli 2012 (totaal beeld)

bron: O+S

Kaart 1.12 Concentraties hotels in stadsdelen Centrum, West en Zuid, op 1 juli 2012

1 gebied '1012';

2 omgeving Rembrandtplein;

3 omgeving Leidseplein;

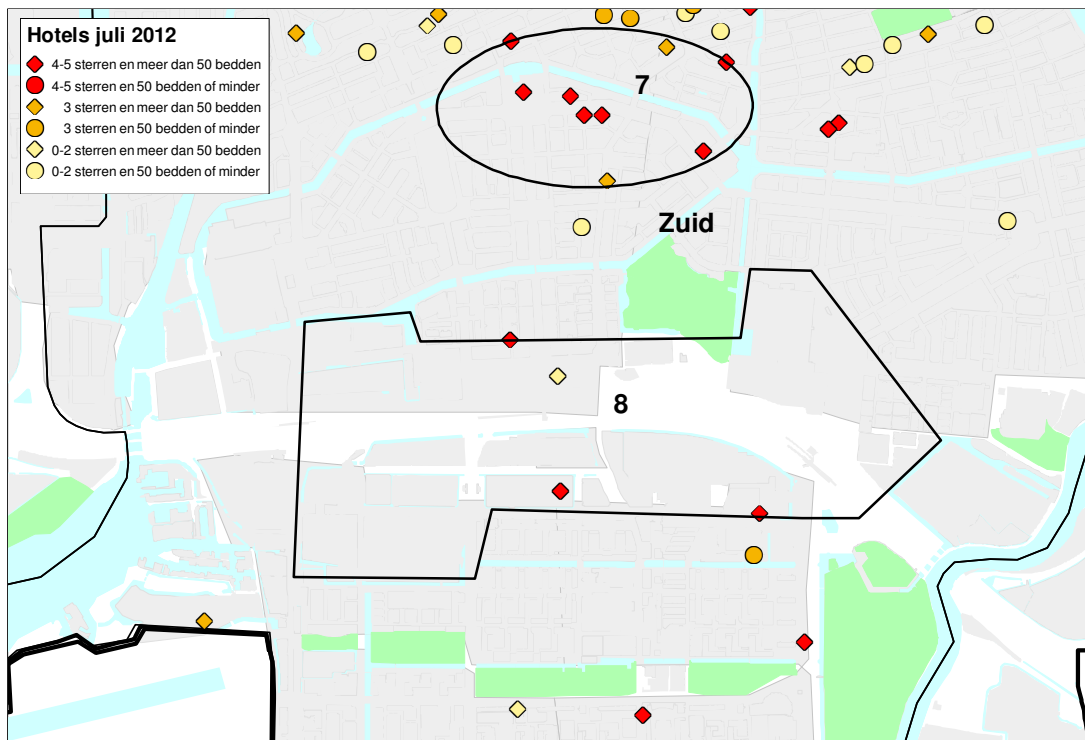
4 Vondelbuurt;

5 Museumkwartier;

6 De Pijp.

Bron: O+S

Kaart 1.13 Concentraties hotels in stadsdelen Centrum, West en Zuid, op 1 juli 2012

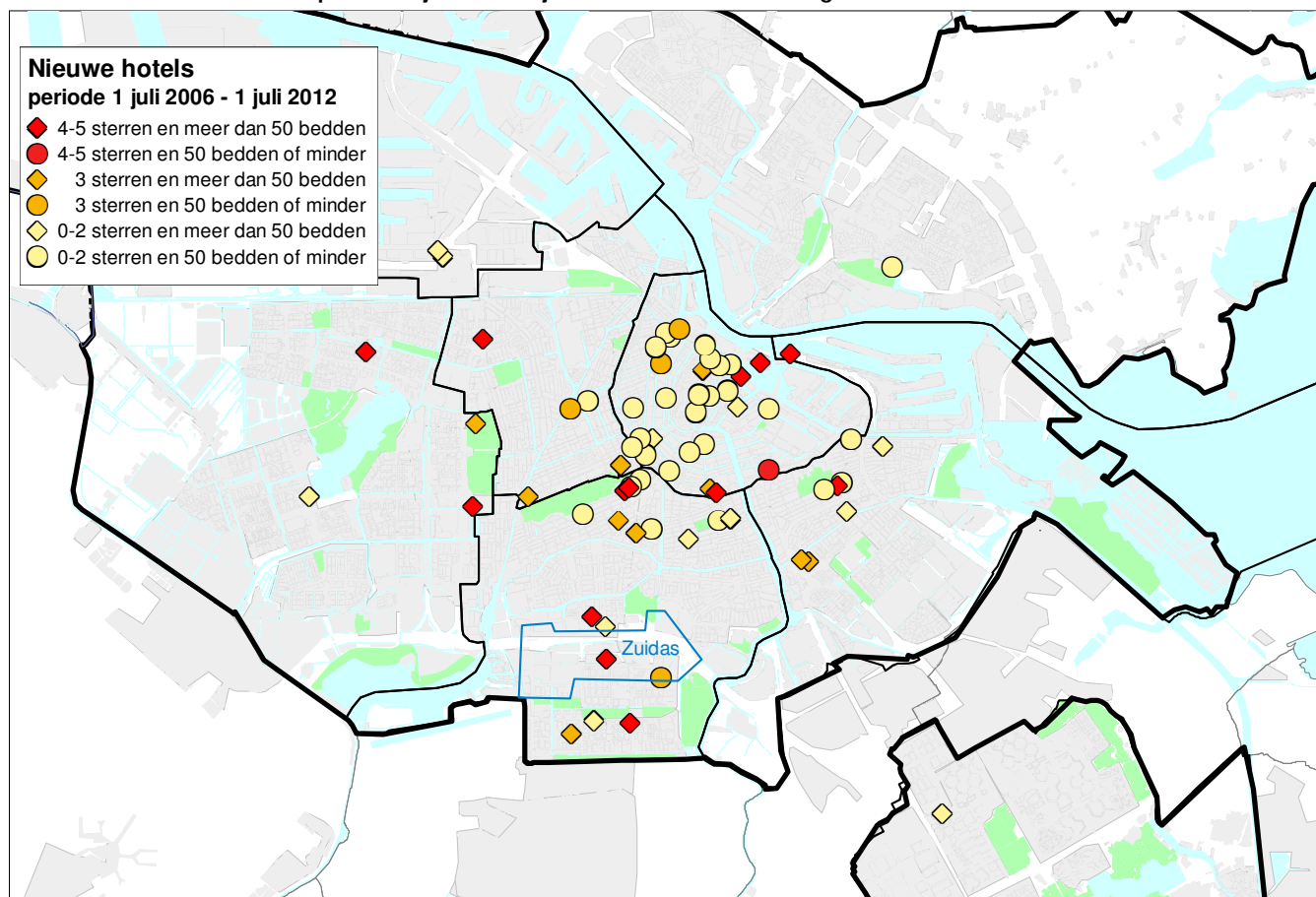
7 Apollobuurt;

8 projectgebied Zuidas

Bron: O+S

Op kaart 1.14 zijn alleen hotellocaties afgebeeld die er zijn bij gekomen tussen 2006 en 2012.⁷ In deze periode zijn er 50 nieuwe accommodaties bijgekomen in Amsterdam, waarvan 31 in het stadsdeel Centrum. Het grootste deel hiervan zijn echter kleine budgetaccommodaties. Hotels met meer dan 2 sterren en grote capaciteit zijn er vooral in Zuid en Nieuw-West bij gekomen.

Kaart 1.14 Nieuwe hotels in de periode 1 juli 2006 - 1 juli 2012 naar sterklasse en grootte

bron: O+S

1.5 Hotelcapaciteit in de Metropoolregio Amsterdam

Op 1 juli 2012 telt de Metropoolregio Amsterdam in totaal 605 hotels, waarvan 398 (66%) in Amsterdam en de overige 207 in de regio (zie tabel 1.15 en tabel 4.4-4.6 in bijlage 1). De spreiding van hotels in de Metropoolregio Amsterdam naar sterklasse en capaciteit is op kaart 1.16 afgebeeld.

Binnen de regio is de helft van de hotelcapaciteit geconcentreerd in Amstel-Meerlanden, vooral rond de luchthaven Schiphol (Hoofddorp, Badhoevedorp, Lijnden en Schiphol). De

⁷ Accommodaties die in deze periode zijn gestart, maar voor juli 2012 zijn opgegeven worden buiten beschouwing gelaten.

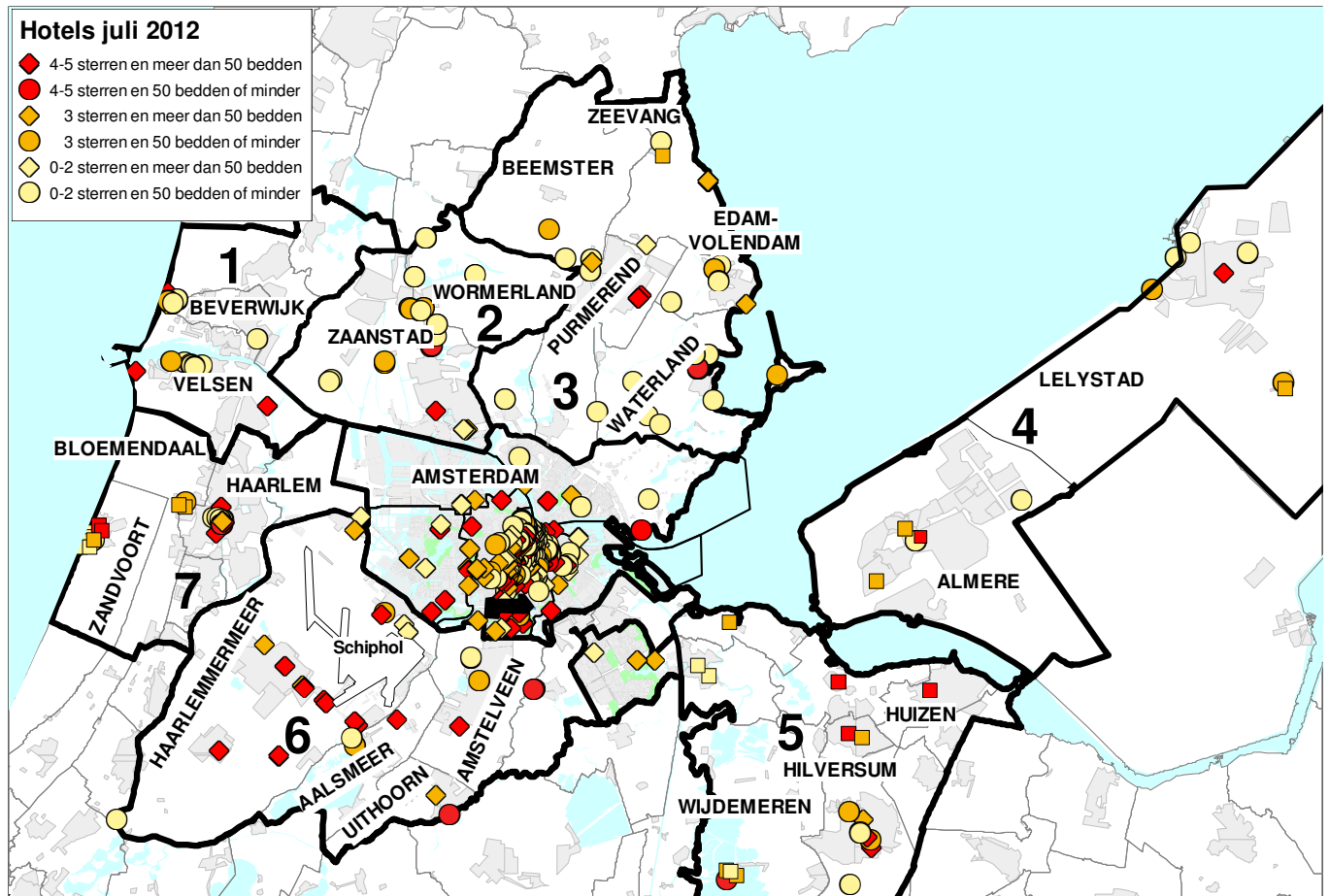
meeste hotels hier zijn grootschalige luxe hotels. Een andere hotelconcentratie in de regio is te vinden in de badplaats Zandvoort. De meeste accommodaties hier zijn kleinschalig. In IJmond hebben Velsen (IJmuiden) en Beverwijk (Wijk aan Zee) de grootste kamer- en beddencapaciteit. Hier is de helft van accommodaties kleinschalig, maar in Velsen zijn ook grootschalige luxe hotels gevestigd. In de Zaanstreek zijn bijna alle kamers en bedden in Zaanstad (Zaandam) te vinden. In de regio Waterland+ hebben Monnickendam, Katwoude en Volendam de meeste bedden en kamers. Dit zijn voor een groot deel kleinschalige budgetaccommodaties. In Gooi en Vechtstreek heeft Hilversum veruit de grootste capaciteit, gevolgd door Bussum en Naarden. Hier zijn relatief veel luxe hotels gevestigd.

Tabel 1.15 Hotelcapaciteit Metropoolregio Amsterdam, op 1 juli 2012

	hotels	kamers	bedden
Flevoland -	14	651	1.325
Amstel-Meerlanden	32	5.206	10.679
Gooi en Vechtstreek	19	782	1.574
agglomeratie Haarlem	64	1.628	3.541
IJmond	24	733	1.639
Waterland +	38	802	1.688
Zaanstreek	16	388	856
regio totaal	207	10.190	21.302
Amsterdam	398	24.216	52.184
totaal Metropool	605	34.406	73.486

bron: O+S

Kaart 1.16 Spreiding van hotels naar sterklasse en beddenscapaciteit per postcode, op 1 juli 2012

Subregio's binnen de Metropool (excl. Amsterdam)

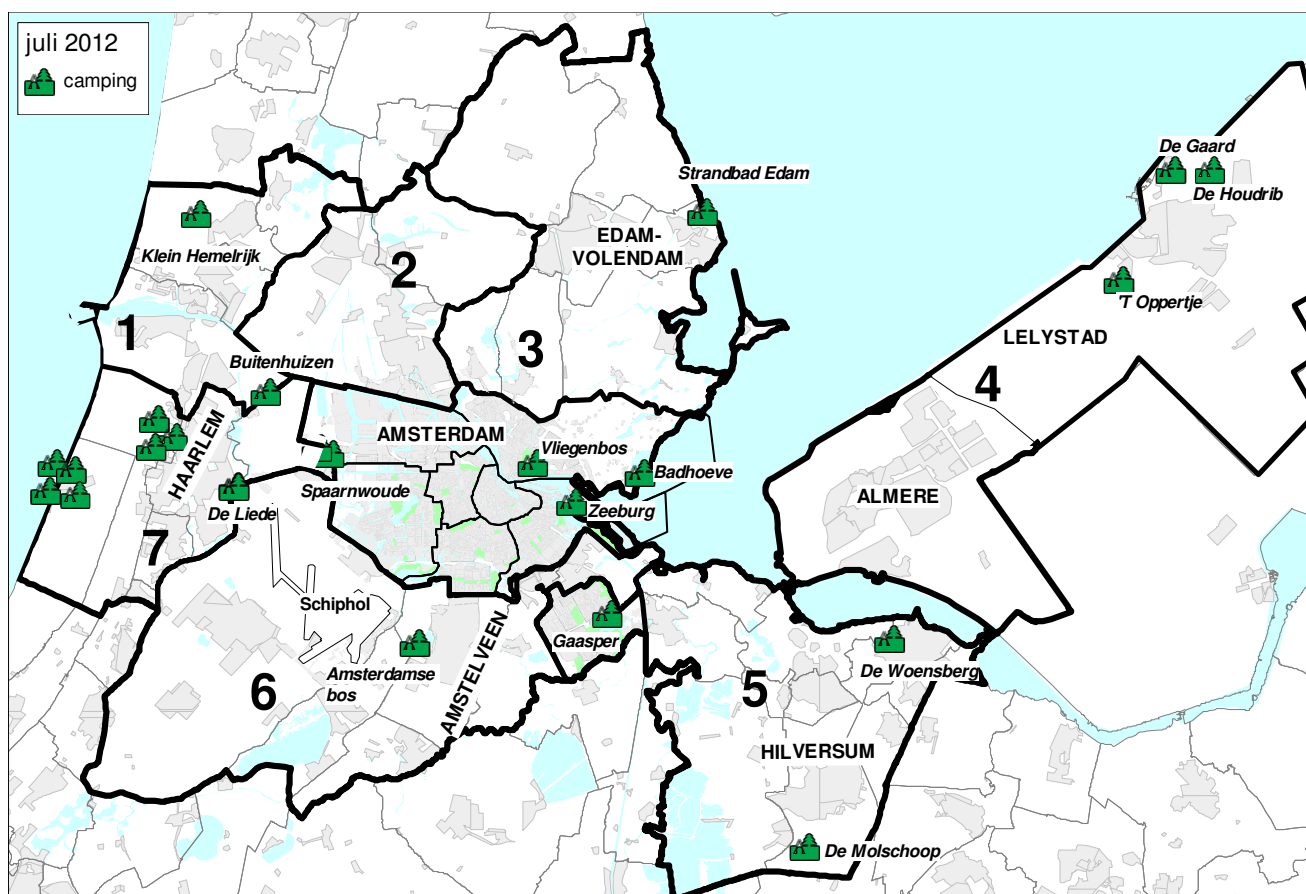
- 1 IJmond
- 2 Zaanstreek
- 3 Waterland+
- 4 Flevoland -
- 5 Het Gooi en Vechtstreek
- 6 Amstel-Meerlanden
- 7 agglomeratie Haarlem

bron: O+S

1.6 Campings

De Metropoolregio telt 22 campings, waarvan 4 formeel in Amsterdam: twee in Amsterdam-Noord, één in Zeeburg en één in Zuidoost. De camping in het Amsterdamse Bos wordt vaak ook tot de Amsterdamse campings gerekend. Deze camping ligt echter officieel in Amstelveen (zie kaart 1.17).

Kaart 1.17 Campings in Metropoolregio Amsterdam, medio 2012⁸

Subregio's binnen de Metropool (excl. Amsterdam)

- 1 IJmond
- 2 Zaanstreek
- 3 Waterland+
- 4 Flevoland -
- 5 Het Gooi en Vechtstreek
- 6 Amstel-Meerlanden
- 7 agglomeratie Haarlem

bron: O+S

⁸ Kaart 1.17 geeft indruk van de campinglocaties in de Metropoolregio Amsterdam. Dit beeld is echter niet volledig. O+S werkt aan verbeteringen van de campingdatabase.

2 Uitkomsten enquête gastenaccommodaties

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de enquête onder gastenaccommodaties besproken. Er wordt ingegaan op de respons op de enquête, de gemiddelde kamerbezetting, de gehanteerde boekingsmethode en de kamerprijzen. Waar mogelijk worden de uitkomsten van de enquête vergeleken met de uitkomsten van voorgaande edities. De respons kan per tabel verschillen. Dit komt doordat niet alle respondenten alle vragen hebben beantwoord. Naast de antwoorden van de Amsterdamse respondenten worden hier ook de antwoorden van de regionale hotels gepresenteerd.

2.1 Responsverantwoording

Tabel 2.1 beschrijft de respons op de enquête gastenaccommodaties in 2012. Van de Amsterdamse hotels die voor de enquête zijn benaderd hebben er 183 gereageerd, een respons van 47%. De resultaten van de enquête hebben betrekking op de situatie in 2011. De vijf nieuwe accommodaties, die tussen maart en juli van 2012 zijn bijgekomen werden nog niet benaderd voor het onderzoek. In de regio hebben 65 hotels de vragenlijst ingevuld (31%).⁹

Tabel 2.1 Respons enquête gastenaccommodaties naar sterklasse, 2012

ster NHC	Amsterdam			regio		
	aantal hotels (abs.)	respons (abs.)	respons (%)	aantal hotels (abs.)	respons (abs.)	respons (%)
0-1 ster	146	58	40	79	17	22
2 sterren	78	31	40	31	9	29
3 sterren	102	52	51	49	19	39
4 sterren	54	37	69	47	19	40
5 sterren	13	5	38	1	1	100
totaal hotels benaderd						
voor enquête 2012	393	183	47	207	65	31
nieuwe hotels *	5			-		
totaal generaal	398			207		

* Nieuwe hotels geopend in de periode maart-juli 2012

bron: O+S

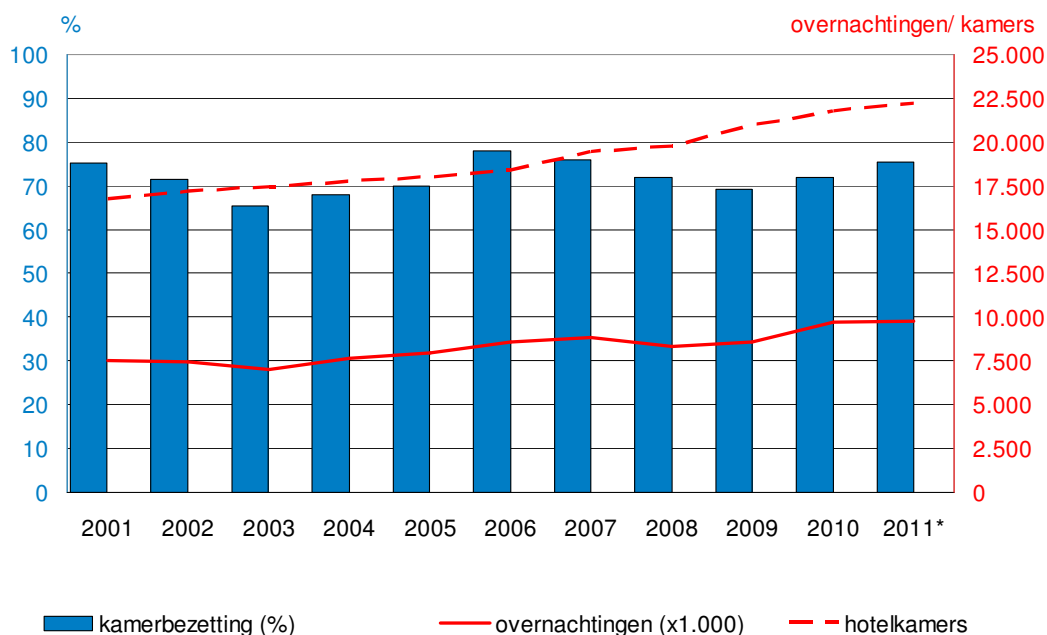
Omdat de respons van sommige stercategorieën relatief laag is (vooral bij budgetaccommodaties) moeten de resultaten per stercategorie met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

⁹ In 2010 heeft O+S voor het eerst hotels buiten Amsterdam benaderd om mee te werken aan de enquête gastenaccommodaties. Deze regionale hoteldatabase is voornamelijk gebaseerd op de gegevens van Bedrijfschap Horeca en enquête gastenaccommodaties van O+S.

2.2 Verdere toename kamerbezetting in 2011

Figuur 2.2 en tabel 2.3 gaan in op de kamerbezetting in hotels.¹⁰ De bezetting van de Amsterdamse hotels nam in 2011 iets toe tot 75% na een eerdere toename in 2010 (72%). Ook is het aantal hotelkamers in de periode 2010-2011 verder toegenomen (+2%). In het luxe segment nam zowel het aantal kamers als de kamerbezetting het meest toe in de periode 2010-2011.¹¹

Figuur 2.2 Kamerbezetting, aantal hotelkamers en overnachtingen van hotelgasten in Amsterdam

*) Het is mogelijk dat het aantal overnachtingen in 2011 hoger ligt. O+S is in gesprek met het CBS om een herziende versie van de cijfers te krijgen.

bron: O+S/CBS

Cijfers CBS in 2011 mogelijk lager dan werkelijke aantallen

De interpretatie van de situatie in 2011 wordt bemoeilijkt doordat de CBS-cijfers van het aantal overnachtingen in 2011 waarschijnlijk een onderschatting zijn. Er is een aantal aanleidingen om dit te veronderstellen. Het CBS telt in 2011 minder hotels in Amsterdam dan in 2010, terwijl uit het bestand van het Bedrijfschap Horeca en de Database van O+S blijkt dat er hotels zijn bijgekomen. O+S is in gesprek met het CBS om deze situatie te verduidelijken.

Vanaf de invoering van het nieuwe hotelbeleid in 2006 neemt het aantal hotelkamers in Amsterdam in een hoger tempo toe dan in de jaren daarvoor. De aanleiding om de hotelcapaciteit te vergroten was een hoge toeristische groei en relatief weinig toename

¹⁰ Respondenten (woordvoerders van hotels) geven zelf aan hoeveel procent van de kamers gemiddeld bezet was in 2010 in hun hotels. Voor Amsterdam is vergelijking mogelijk met de voorgaande jaren. Voor de regio zijn alleen gegevens voor 2009 en 2010 beschikbaar.

¹¹ Op de toegenomen bezettingsgraad in Amsterdam wijzen ook de resultaten van het marketingbureau Horwath. Volgens het onderzoek van Horwath is de kamerbezetting in de Amsterdamse 3-, 4- en 5-sterren hotels toegenomen van 75% in 2010 tot 78% in 2011. Bron: Hosta 2011 en 2012.

van de hotelcapaciteit in de periode 2004-2006. Dit drukte op de kamerbezetting in Amsterdam die in 2006 tot een van de hoogste in Europa was gestegen (78%). Tussen 2006 en 2011 zijn er in Amsterdam 3.800 hotelkamers bijgekomen. Het aantal overnachtingen in de stad lag in de jaren 2010 en 2011 op een structureel hoger niveau dan vroeger: boven 9 miljoen. De meeste Amsterdamse hotels waren in de afgelopen jaren tussen de 50% en 80% bezet, maar sinds 2010 nam ook het aandeel hotels met een hogere kamerbezetting (meer dan 80%) toe. Regionale hotels zijn overigens minder bezet dan de Amsterdamse hotels (zie tabel 2.3 en 2.4).

Tabel 2.3 Gemiddelde kamerbezetting naar sterrenklasse hotels, (procenten)

ster NHC	Amsterdam			regio			Metropool		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
0-1 ster	64	68	72	50	51	65	61	64	71
2 sterren	72	75	77	58	50	43	68	70	71
3 sterren	74	75	79	59	51	65	71	70	74
4 sterren	69	72	79	59	65	62	66	69	71
5 sterren	58	70	66	x	x	x	60	69	67
0-2 sterren	66	71	74	54	51	56	64	66	71
3 sterren	74	75	79	59	51	65	71	70	74
4-5 sterren	68	72	76	60	65	62	65	69	70
gemiddeld	69	72	75	57	56	61	66	68	72

N Amsterdam 2009=189; N Amsterdam 2010=194; N Amsterdam 2011=183; N regio 2009=68;

N regio 2010=77; N regio 2011=65

x zeer laag respons

bron: O+S

Tabel 2.4 Hotels kamerbezetting, (procenten)

	Amsterdam			regio			Metropool		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
tot 50%	11	8	5	26	31	22	15	14	10
50%-80%	69	60	56	72	67	69	70	62	60
meer dan 80%	20	32	39	2	2	8	15	24	31
totaal (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100
totaal N (abs)	189	194	183	68	77	65	257	271	248

bron: O+S

2.3 Hotelkamers duurder in 2011

Hogere kamerbezetting heeft de hoteliers ruimte gegeven om de kamerprijzen te verhogen (zie tabel 2.5). In 2011 hebben de hoteliers in het 3-, 4- en 5-sterren segment voor een tweede achtereenvolgend jaar hun prijzen verhoogd. Budgetaccommodaties in de laagste sterrencategorieën moesten in 2011 de prijzen verlagen om het dalende aantal overnachtingen in dit segment tegen te gaan.

Tabel 2.5 Gemiddelde kamerprijzen van een 2-persoonskamer per nacht naar sterklasse, (in euro's)¹²

	Amsterdam			regio		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
0-1 ster	72	78	75	69	74	73
2 sterren	78	89	95	74	80	81
3 sterren	98	104	112	94	87	88
4 sterren	130	149	157	101	114	111
5 sterren	202	203	275	x	x	147
0-2 sterren	74	83	82	71	77	76
3 sterren	99	104	112	94	87	88
4-5 sterren	139	159	169	106	114	113
gemiddelde	92	104	111	86	92	90

N Amsterdam 2009=189; N Amsterdam 2010=194; N Amsterdam 2011=183; N regio 2009=68; N regio 2010=77; N regio 2011=65

X zeer laag respons

bron: O+S

2.4 Perceptie hoteliers: toename gasten dankzij actieve marketing

Respondenten (woordvoerders van hotels) is gevraagd of het aantal gasten in hun hotel is toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven in de periode 2010-2011 en - indien er verandering is opgetreden – naar de reden daarvan. De antwoorden op deze vragen zijn in figuur 2.6 en tabellen 2.7a en 2.7b gepresenteerd.

In ruim de helft van de Amsterdamse hotels is het aantal gasten in 2011 toegenomen vergeleken met 2010 en in ruim een kwart is het aantal gasten niet veranderd. Een jaar eerder gaf ruim twee derde van de respondenten aan dat het aantal gasten in hun hotels was toegenomen. Ook in de regio hebben de hoteliers minder vaak aangegeven dat het aantal gasten in hun hotel was toegenomen.

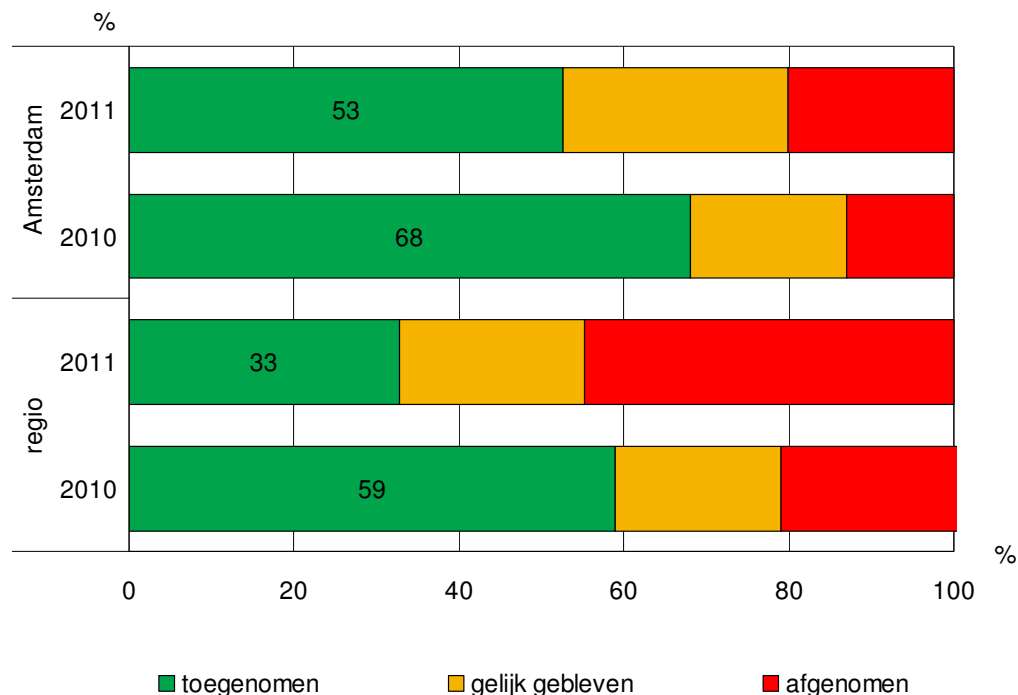
Het positieve beeld in 2010 was te danken aan een opmerkelijk hoog groeitempo van het aantal overnachtingen dat jaar, mede dankzij de aantrekkende wereldeconomie en het evenement SAIL. In 2011 werd de toeristische groei getemperd door de eurocrisis en de Nederlandse recessie. Hoteliers die ondanks de verslechterde economische situatie in 2011 meer gasten hebben ontvangen dan in 2010 danken deze toename aan hun actieve marketingstrategieën en/of beter management, aldus 31% van de respondenten. Dit is anders dan in 2010 toen 'economisch klimaat' als de belangrijkste reden van gastentoeename naar voren kwam.

Een minderheid van hoteliers had in 2011 te maken met een afname van het aantal gasten. Volgens deze groep was de afname van het aantal gasten in hun hotels voornamelijk te wijten aan de economische recessie (zie tabel 2.7b). Vergeleken met een jaar eerder is deze groep toegenomen, en dan vooral in de regio. Ook in 2010 was een

¹² Respondenten is gevraagd naar de reguliere gemiddelde kamerprijzen inclusief ontbijt, service en btw. Omdat respons op deze vraag bij sommige sterccategorieën nogal laag is moeten deze resultaten voorzichtig worden geïnterpreteerd.

afname van het aantal gasten vooral te wijten aan de slechte economische omstandigheden.

Figuur 2.6 Ontwikkeling van het aantal hotelgasten in hotels in de periode 2009-2010 en 2010-2011, (procenten)

N Amsterdam 2010=167; N Amsterdam 2011=169; N regio 2010=46; N regio=58.

bron: O+S

Tabel 2.7a Redenen, waarom aantal hotelgasten is toegenomen in periode 2010-2011

reden	%	open antwoorden respondenten (top-3)
marketing/ management	31	...blijven investeren en met gezond verstand onze diensten aanbieden. Actieve verkoop. Meer naamsbekendheid, betere prijsstrategie.
economische situatie	24	Beter economisch klimaat. Minder last van de crisis. De economie is iets beter dan in 2010.
meer toeristen	20	Toerisme buiten Europa trekt aan. Stijging van de bezetting en meer bezoek naar Amsterdam.
gunstige prijs	8	Heel veel terugkerende gasten. Low prices which attracted more business-people. Lagere prijs.
fysieke verbetering van hotel	6	Prijs goed aanpassen. Nieuw type kamer erbij. Renovatie. Nieuwe locatie.
overig	12	Geen wintersluiting meer. Beter weer, meer projecten in de omgeving. Minder verre reizen, mensen kiezen eerder voor stedentrips in E.U.

Figuur 2.7b Redenen, waarom aantal hotelgasten is afgenomen in periode 2010-2011

reden	% citaten (top-3)	
economische situatie	45	Recessie, vooral zakelijk segment. The economic recession. De economische situatie.
concurrentie	15	Hardere concurrentie. Te veel nieuwe hotels in Amsterdam. Druk op de prijs.
minder toeristen	14	Terugloop zakelijke markt. Minder groepen. Minder toeristische groepen/ bussen in het weekend.
slecht weer	11	Slecht weer in juli en augustus 2012. Slechte zomer. Weer in het hoogseizoen.
overig	15	Hotelrenovatie in 2011, 8 maanden dicht. Kamers veel te klein en oud. Meer kamers enkel bezet i.p.v. dubbel bezet.

2.5 Bijna alle hotels bieden hun gasten internet

In 2012 is respondenten voor het eerst gevraagd of de gasten in hun hotel toegang hebben tot internet en zo ja, of ze internet op de kamer en/of in de openbare ruimte gratis mogen gebruiken. De antwoorden zijn gepresenteerd in tabel 2.8a en 2.8b.

In bijna alle hotels in de Metropoolregio Amsterdam hebben hotelgasten toegang tot internet. Er zijn verschillende mogelijkheden en combinaties van gratis en betaald internet, bijvoorbeeld alleen het eerste kwartier gratis of gratis internet bij de receptie en tegen betaling op de kamers. Maar de meeste hotels in Amsterdam en de regio bieden internet gratis aan, waarvan de grootste groep zowel op de kamers als in de openbare ruimte.

Tabel 2.8a Toegang tot internet in hotels naar sterklasse van hotels, 2012 (procenten)

	Amsterdam	regio
0-2 sterren	92	92
3 sterren	98	100
4-5 sterren	100	100
totaal	95	97

N Amsterdam =177; N regio=64

bron: O+S

Tabel 2.8b Mogelijkheden van toegang tot internet in hotels, 2012 (procenten)

	Amsterdam	regio
op kamers en in openbare ruimte -beide gratis	41	58
alleen op kamers - gratis	19	24
alleen in openbare ruimte - gratis	12	2
op kamers – betaald/ in openbare ruimte - gratis	7	3
op kamers en in openbare ruimte -beide betaald	5	3
andere mogelijkheden	15	10
totaal	100	100

N Amsterdam =169; N regio=62

bron: O+S

2.6 Circa 15% van omzet aan bemiddeling

Amsterdamse hotels, die samenwerken met bemiddelingsorganisaties besteden gemiddeld 16% van hun bruto omzet aan commissie (zie tabel 2.9). De antwoorden variëren van 1% tot 70%, maar het vaakst genoemde antwoord was 15%.

Tabel 2.9 Percentage van de bruto omzet van hotels dat in 2011 is afgedragen aan commissie voor boekingen via bemiddelingsorganisatie, Amsterdam

	%
0-2 sterren	18
3 sterren	15
4-5 sterren	12
totaal	16

N Amsterdam = 122

bron: O+S

2.7 Mening hoteliers over shortstay beleid

Buitenlandse reizigers kunnen in Amsterdam behalve in hotels ook in de zogenaamde shortstay woningen terecht. Deze woningen zijn oorspronkelijk bedoeld voor tijdelijk verblijf van buitenlandse werknemers die behoefte hebben aan eigen woning in Amsterdam.¹³ Shortstay woningen moeten voldoen aan een aantal criteria, onder andere vergunning van de gemeente en de ondergrens van vijf nachten. In de praktijk kunnen shortstay woningen, die bijvoorbeeld op internet staan aangeboden, niet alleen door zakenreizigers, maar ook door toeristen worden geboekt. Sommige hotels ervaren deze vorm van shortstay als concurrentie.

Hoe kijken Amsterdamse hoteliers aan tegen de shortstay? De meningen zijn sterk verdeeld. Een op de vijf (22%) vindt dat de shortstay alleen als tijdelijke woonruimte voor buitenlandse werknemers mogen worden gebruikt (zie tabel 2.10). Bijna even veel hoteliers vinden dat zowel zakenmensen, als toeristen in shortstay mogen overnachten en 7% vindt dat beide opties mogelijk mogen zijn.

Tabel 2.10 Hoe ziet u shortstay in de praktijk? Amsterdam (procenten)

	totaal	0-2 sterren	3 sterren	4-5 sterren
Als kort verblijf voor toeristen en zakenmensen	24	19	31	26
Als tijdelijke woonruimte voor werknemers van internationale bedrijven	22	18	25	29
beide bovenstaande opties genoemd	7	6	6	12
anders	7	10	4	5
weet niet	39	47	33	29
totaal	100	100	100	100

N Amsterdam=124

bron: O+S

¹³ Shortstay is een verblijfsvorm die gelieerd is aan de hotelmarkt. Zij bestaat uit kort verblijf in woningen of hotelappartementen, en is vooral gericht op expats. Daarnaast maakt ook het VFR (Visiting Friends and Relatives) segment gebruik van de shortstay mogelijkheden. Bron: Hotelbeleid 2007-2010, Economische Zaken.

Een kleine groep respondenten heeft een andere, voornamelijk negatieve mening over shortstay. Hieronder enkele voorbeelden van open antwoorden:

'Als valse concurrentie waarvan misbruik wordt gemaakt met instemming van de gemeente.'

'Als een verkapte manier om toch toeristen te laten verblijven in shortstay accommodaties. Hoe denkt de gemeente dit te gaan controleren?'

'Dit is hetzelfde als een hotel, zie booking.com.'

Respondenten is ook gevraagd naar hun mening over het minimum aantal nachten voor shortstay beleid. De antwoorden variëren van 2 tot 90 nachten, maar de meeste aantallen zijn boven de huidige grens van 5 nachten. Een kwart van de respondenten vindt een week (7 nachten) wel een goed minimum (zie tabel 2.11). Dit is het vaakst genoemde antwoord. Het gemiddelde van alle antwoorden is 15 nachten.

Tabel 2.11 Wat vindt u een goed minimum aantal nachten voor shortstay?

minimaal aantal nachten in shortstay	% hoteliers
5 nachten (huidige grens)	7
minder dan 5 nachten	18
meer dan 5 nachten	75
waarvan:	
7 nachten	25
30 nachten	15
14 nachten	14
10 nachten	10
20-21 nachten	3
90 nachten	3
60-61 nachten	2
8 nachten	2
6 nachten	1
gemiddeld 15 nachten	

N Amsterdam=124

bron: O+S

Om het shortstay beleid effectiever te maken geven 36 hoteliers suggesties in een open antwoord. De meeste suggesties komen neer op controles en strengere regelgeving (zie tabel 2.12).

Tabel 2.12 Heeft u suggesties voor een effectiever shortstay beleid? (begin)

open antwoorden

handhaven en controleren (13 antwoorden)

- Streng handhaving is een must!
- Niet soepeler maken.
- Meldpunt + handhaven.
- Uiteraard een goede controle op het beleid.
- Meer handhaving is nodig.
- Meer controleren bv toeristenbelasting.
- Meer controle!
- Strenger checken op internet.
- Handhaving, anders shortstay bedden tellen bij totaal hotelbeleid.
- Effectiever nazoeken op internet website mbt m.n. verblijf.
- Controle, (anonieme) melding meldmogelijkheid door burens en buurtbewoners.
- Betere controle van de accommodaties waar ze blijven.
- Betere controle/handhaving.

regels en eisen (10 antwoorden)

- Deze accommodaties dienen dezelfde regels te hebben als hotels.
- Dezelfde regels als alle hotels--> brandregels etc.
- Short stay is slechts effectief als voorwaarden. Pakket van eisen zoals die aan hotels gesteld worden gelijk zijn.
- Eisen stellen op gebied van brandveiligheid, hygiëne en legionellabeheersing en actief controleren.
- Het kan niet zo zijn dat momenteel circa 300 appartementen illegaal worden verhuurd.
- Meer transparant, duidelijkheid verschaffen.
- Kamerprijs aanhouden met reductie voor 1,2,3,4, weken of langer.
- Duidelijkere regelgeving.
- Appartementen complexen aanschrijven.
- Minimum stay moet hoog zijn, anders kunt u niet achterkomen.
- Een hoger minimum aantal nachten invoeren.

versoepelen en promoten (7 antwoorden)

- Versoepel de regelgeving voor mensen die niet van hun woonhuis afkomen, dit kan namelijk een goed alternatief zijn voor hun.
- Veel losser laten.
- Meer mogelijkheden bieden aan mensen om eigen ruimte te verhuren.
- Maak het beleid minder streng, en shortstay moet ook kunnen in postcode 1012 want toeristen + zakenmensen willen ook graag in appartementen verblijven in het centrum van Amsterdam.
- Gratis transport, meer promotie via diverse kanalen zoals I Amsterdam.
- Geen citytax laten betalen.
- Geef het vrij, m.n. aan bewoners die ook eigenaar v.a woonruimte zijn.

afschaffen (3 antwoorden)

- Helemaal geen shortstay.
- Geen shortstay toestaan.
- Afschaffen er zijn ook mogelijkheden voor shortstay in Hotels.

Tabel 2.12 Heeft u suggesties voor een effectiever shortstay beleid? (slot)

		open antwoorden
overig	(3 antwoorden)	
		Via bedrijven aanbieden. Nauwe samenwerking bedrijven zoals Philips, Sony, etc. Kijk nou eens goed hoe andere steden dit aanpakken (b.v. Berlijn) 7 nachten of minder is gewoon een hotel met alle eisen van dien. De personen die kamers/ bedden verhuren zonder belasting te betalen op te zoeken. Ze zijn te vinden op www.wimdu.com/ www.airbnb.com/ www.houseboathotel.nl . Bij airbus waren er vorig jaar september 600, nu meer dan 1500 aanbieders van prive huizen en kamers.

3 Groei toerisme in Amsterdam stagneert

In 2011 lag het aantal hotelovernachtingen in Amsterdam 0,2% hoger dan in 2010: net onder de 10 miljoen. Dit is minder dan de landelijke groei van 2,6%.¹⁴ Landelijk nam zowel het binnenlandse als het buitenlandse toerisme toe. De groei in Amsterdam, die voor een groot deel werd veroorzaakt door gasten van buiten de eurozone werd getemperd door de eurocrisis en de Nederlandse recessie. Het aantal overnachtingen van Nederlanders in de hoofdstad is bijna met een tiende afgenomen. Niettemin heeft de toeristische sector positieve resultaten geboekt in 2011. Zowel de horecaomzet, als hotelbezetting is toegenomen. In de hotellerie nam ook het aantal banen fors toe. De zakelijke markt was weer in de lift en werden populaire musea en attracties meer bezocht dan in 2010.

3.1 Toerisme in Amsterdam op een structureel hoger niveau dan voorheen

Amsterdam trok in 2011 5,3 miljoen hotelgasten, goed voor 9,7 miljoen overnachtingen. Het aantal overnachtingen in 2011 en 2010 is ongeveer gelijk¹⁵, maar ligt op een structureel hoger niveau dan in de voorgaande jaren (zie figuur 3.1). Hiermee gaat de Nederlandse hoofdstad tegen de marktdruk in en hoort Amsterdam bij de top tien EU-hoofdsteden met de meeste hotelovernachtingen.¹⁶ Het record aantal overnachtingen in 2010 kwam mede door SAIL (+14%). In 2011 werd de groei in de stad afgeremd door de eurocrisis en de Nederlandse recessie.

¹⁴ Er is aanleiding om te denken dat de groei in Amsterdam in 2011 hoger lag, dan blijkt uit de CBS statistieken. Hier zijn drie redenen voor.

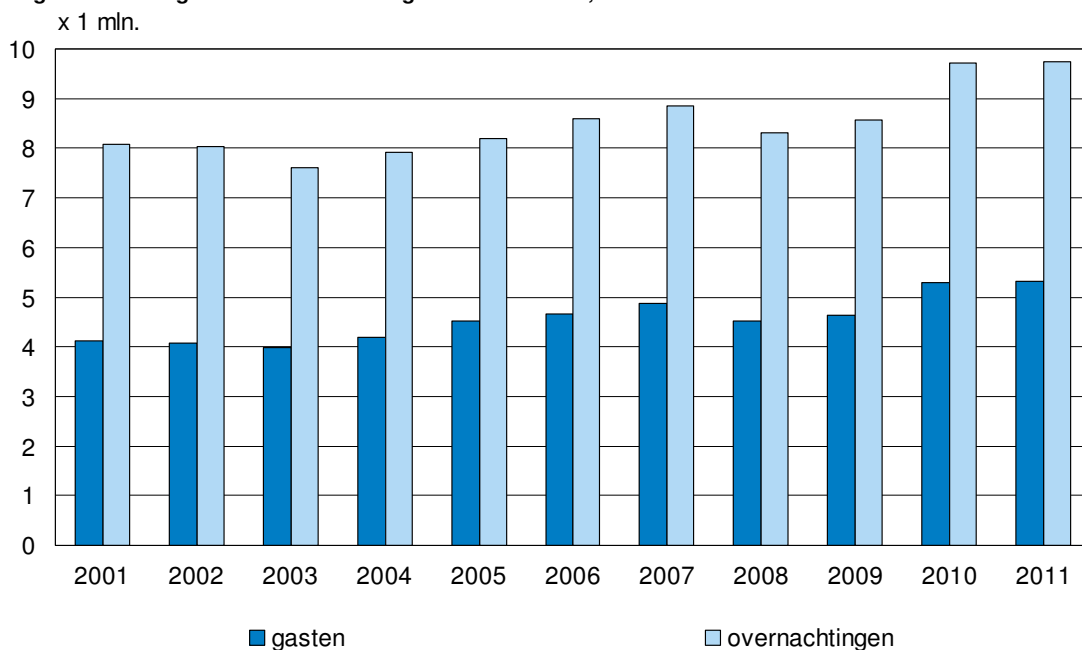
Het aantal hotelovernachtingen dat het CBS nu gepubliceerd heeft, is gebaseerd op de enquêtegegevens van hotels die in het begin van 2011 al bestonden. In de loop van 2011 zijn er relatief veel nieuwe hotels bijgekomen in Amsterdam. Deze nieuwe hotels zijn niet meegenomen in de enquête over 2011. Een voorbeeld van een nieuw grootschalig hotel in Amsterdam is het Mint Hotel (vanaf 2012 DoubleTree) met meer dan 500 kamers, dat in de zomer van 2011 open ging.

Het CBS gaat ervan uit dat het aantal hotels in Amsterdam in 2011 is afgenomen, terwijl dit niet het geval is. Tot slot blijkt uit verschillende onderzoeken, waaronder dat van O+S en Horwath dat de kamerbezetting en kamerprijs in Amsterdam is toegenomen in 2011. Dit is moeilijk te rijmen met stagnerend toerisme en een toegenomen hotelcapaciteit. Het CBS is momenteel bezig met de herziening van de cijfers voor 2011.

¹⁵ In de periode 2010-2011 is het aantal hotelgasten met 38.300 (+0,7%) toegenomen en het aantal hotelovernachtingen met 23.200 (+0,2%).

¹⁶ Bron: TourMis.

Figuur 3.1 Hotelgasten en overnachtingen in Amsterdam, 1997-2011

bron: CBS

Twee keer crisis en herstel in 10 jaar en verwachte stagnatie in 2012-2013

In het afgelopen decennium heeft de Amsterdamse toeristische sector twee keer de cyclus doorlopen van hoogconjunctuur, crisis, herstel en weer forse groei. De crisisperiodes in 2003 en 2008 waren een reactie op respectievelijk de nasleep van de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten en de financiële crisis in 2008. Zodra de wereldeconomie weer aantrok, trok het Amsterdamse toerisme relatief snel aan. Het herstel van het Amsterdamse toerisme ging ook sneller dan landelijk: het niveau van 2007 is in Nederland in 2011 hersteld; in de hoofdstad in 2010.

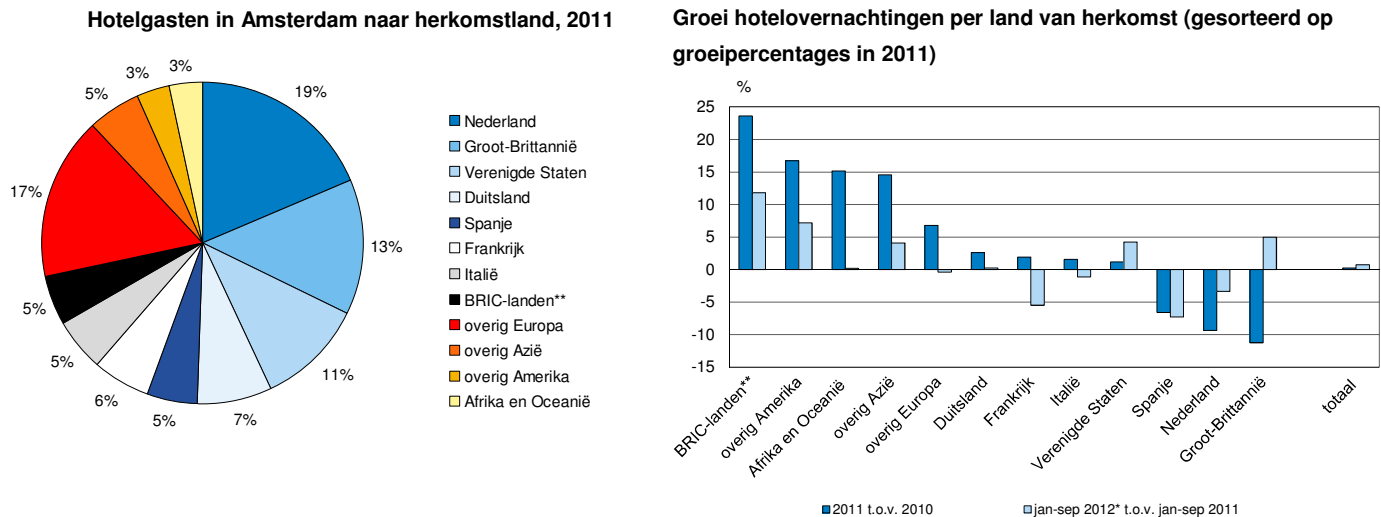
Wereldwijd groeide het toerisme in de periode 2010-2011 met 4,6% ondanks de economische tegenslagen, grote politieke veranderingen in Midden-Oosten en Noord-Afrika en de natuurramp in Japan. In West-Europa groeide het toerisme met 3,4%, in EU-27 met 5,5%. In 2012 werd voor Europa 2-4% toeristische groei verwacht.¹⁷ De vooruitzichten voor Nederland waren echter somberder. Het Nederlands Bureau voor Toerisme verwachtte 1% groei in 2012, terwijl het ING Economisch Bureau waarschuwde voor 1% daling. Voor Noord-Holland verwachtte ING een verdere stagnatie: -0,5% in 2012 en 0,3% in 2013. Ook Amsterdam kan mogelijk rekenen op een iets minder goed 2012. Volgens ING kan de heropening van de drie musea (het Stedelijk Museum, het Van Gogh Museum en het Rijksmuseum) in 2013 tot uitstel van bezoek in 2012 leiden. Of dat nu ook zo is, moet blijken. De jaarcijfers voor 2012 worden in het voorjaar van 2013 gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

¹⁷ Bron: Tourism Highlights 2011, The World Tourism Organisation (UNWTO).

3.2 Afname toerisme uit Europa gecompenseerd door andere markten

De toeristische markt in Amsterdam stond in 2011 voornamelijk onder druk door het afnemende toerisme van Nederlanders (-174.000 overnachtingen) en Britten (-167.000 overnachtingen) - de twee grootste herkomstmarkten (zie figuur 3.2). Ook nam het toerisme uit Spanje, Portugal, Griekenland en Ierland af, landen die werden geteisterd door de eurocrisis en hoge werkloosheid. De afname van het binnenlandse, West- en Zuid-Europese toerisme werd gecompenseerd door de groei van kleinere markten als Rusland en Brazilië, die de laatste jaren in opmars zijn. Het toerisme van buiten Europa neemt toe: Midden- en Zuid-Amerika, Azië en Afrika. Economische groei in deze werelddelen en de daling van de eurokoers maken een reis naar Amsterdam betaalbaar. Verder blijft het aantal overnachtingen van Duitse gasten in Amsterdam groeien en neemt het toerisme uit Scandinavische landen sinds twee jaar toe.

Figuur 3.2 Hotelgasten en overnachtingen

*) voorlopige cijfers. **) BRIC-landen: Brazilië, Rusland, India en China.

bron: CBS

In de eerste negen maanden van 2012 neemt het aantal overnachtingen in Amsterdam met 0,7% toe. De cijfers van het CBS zijn voorlopig, maar het valt op dat toeristische groei in 2012 van buiten de Eurozone komt. De daling van het toerisme uit Spanje, Italië, Frankrijk, Portugal en Griekenland zet zich in 2012 verder voort. Ook neemt het aantal overnachtingen van Nederlanders in de eerste kwartalen van 2012 af. Tegelijkertijd begint het aantal overnachtingen van Britten in 2012 weer toe te nemen en blijft het toerisme uit de Verenigde Staten in de lift. Relatief de grootste groei komt van gasten uit de BRIC-landen (+12%). Intercontinentale reizigers blijven gemiddeld langer in hotels, dan gasten uit de buurlanden. De verblijfsduur van hotelgasten neemt iets toe in 2012 (zie tabel 3.3).

Tabel 3.3 Hotelgasten, overnachtingen, verblijfsduur en de gemiddelde bedbezetting in Amsterdamse hotels, 2011-2012

	gasten	overnachtingen	verblijfsduur	gemiddelde bedbezetting (%)
1 kw 2011	1.090.182	1.918.477	1,76	49
2 kw 2011	1.476.197	2.680.345	1,82	68
3 kw 2011	1.497.843	2.846.320	1,90	71
4 kw 2011	1.257.230	2.302.660	1,83	58
totaal 2011	5.321.451	9.747.803	1,83	62
1 kw 2012*	1.085.600	1.915.800	1,76	44
2 kw 2012*	1.469.100	2.721.600	1,85	67
3 kw 2012*	1.490.900	2.862.500	1,92	70

*) voorlopige cijfers.

bron: CBS

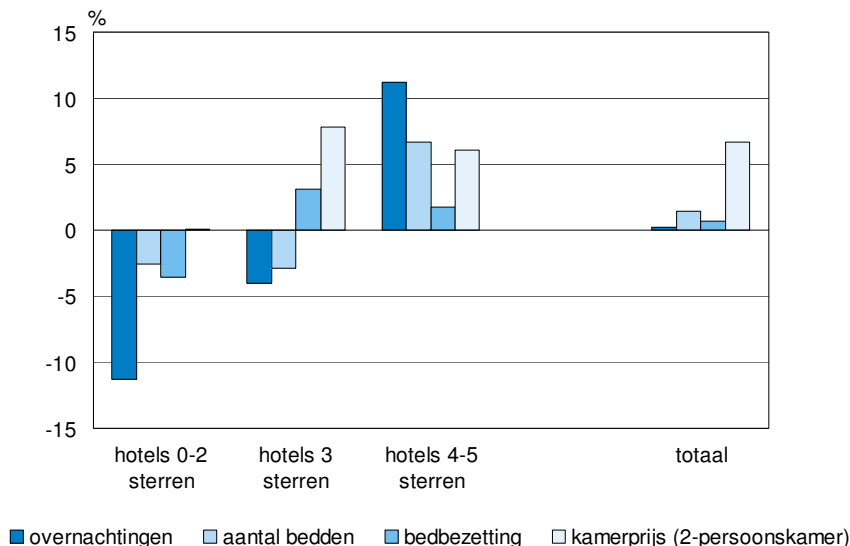
3.3 Budgetaccommodaties verliezen markt aan hogere hotelsegmenten

Na de forse groei van overnachtingen en kamerprijzen van alle hotelsegmenten in 2010 moesten Amsterdamse hotels meer concurreren bij stagnerend toerisme in 2011. Medio 2011 telde Amsterdam 375 hotels met in totaal ruim 22.000 kamers en 48.000 bedden, 1% meer dan in 2010. Een lichte capaciteitstoename bij hetzelfde aantal overnachtingen heeft de bezetting onder druk gezet en de concurrentie tussen verschillende hotelsegmenten opgeschroefd. De kamerprijzen zijn in 2011 wellicht toegenomen, maar niet van alle segmenten en minder dan in 2010.¹⁸

Luxe accommodaties (4-5 sterren) - het grootste en snelst groeiende marktsegment in Amsterdam met 46% van alle bedden en overnachtingen – hebben in 2011 nog geen last van de stagnatie gehad. Het aantal overnachtingen in dit segment is met 11% toegenomen, sterker dan het aantal bedden (+7%). De bedbezetting is niet gedaald en de prijzen zijn licht gestegen. Door eerdere prijsverlagingen is het prijsverschil met de andere segmenten relatief kleiner geworden (zie figuur 3.4). In 2011 hebben luxe accommodaties vooral meer Nederlanders, gasten uit BRIC-landen, de Verenigde Staten en Duitsland ontvangen, evenals meer gasten met een zakelijke reden.

¹⁸ Volgens de Hotel Price Index (HPI), die door het internationale hotel marketingbureau Hotels.com jaarlijks wordt berekend, zijn hotelprijzen in Amsterdam met gemiddeld 7% toegenomen in de periode 2010-2011. Deze berekening is gebaseerd op de prijzen van hotelkamers geboekt via de website www.hotels.com (hotels met twee tot en met vijf sterren). Dit komt overeen met de resultaten van de O+S hotelenquête onder 187 Amsterdamse hotels. In de periode 2009-2010 steeg de gemiddelde prijs voor een 2-persoonskamer met 12%.

Figuur 3.4 Ontwikkeling overnachtingen, hotelbedden, bedbezettingsgraad en kamerprijzen naar sterklasse hotels in periode 2010-2011, Amsterdam

bron: CBS/ O+S

Het 3-sterren segment - goed voor circa 30% van hotelbedden en overnachtingen in Amsterdam – was in 2011 iets minder in trek bij verblijfgasten dan in 2010. Vooral Nederlanders en Britten lieten het afweten. Doordat de bedden capaciteit in dit segment ook is afgenomen nam de bedbezetting iets toe (64%) en hebben de hoteliers ruimte gehad voor prijsverhoging.

Budgetaccommodaties (0-2 sterren) – het kleinste hotelsegment goed voor circa een kwart van bedden en overnachtingen – moesten een deel van hun toeristische markt in 2011 afstaan aan hogere hotelsegmenten. Er waren ruim 300.000 overnachtingen minder in budgetaccommodaties in 2011 dan in 2010, vooral door het wegblijven van Nederlanders, Britten en Amerikanen, maar ook door de capaciteitsafname in dit segment. De bedden waren minder bezet (63%) en de prijzen bleven op het niveau van 2010.

3.4 Groei toeristische sector¹⁹ in 2011

De toegevoegde waarde van de toeristische sector in Amsterdam bedraagt 1,4 miljard euro, oftewel bijna 4% van de totale toegevoegde waarde.²⁰ Het grootste deel van de toeristische toegevoegde waarde wordt verdiend in restaurants en cafés (24%), vervoersbedrijven (18%), culturele instellingen (16%) en logiesbedrijven (hotels, pensions, 15%).

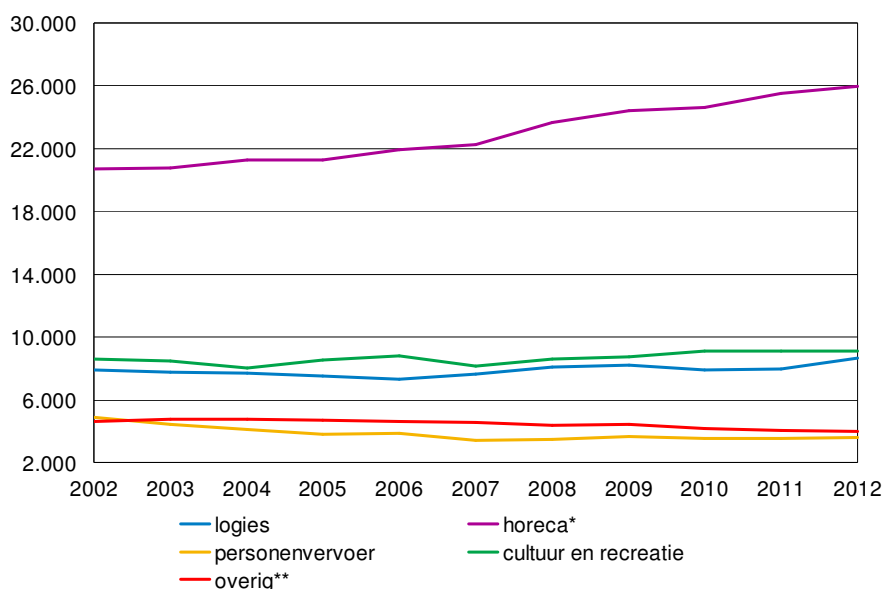
¹⁹ Tot de toeristische sector worden de volgende branches gerekend: horeca, cultuur en recreatie (o.a. musea, amusement), personenvervoer (o.a. taxi), reisbureaus, detailhandel in souvenirs e.d. Het toerisme heeft een onmiskenbaar stimulerend effect op het aantal banen in deze branches, hoewel ze niet altijd direct door het toerisme tot stand zijn gekomen.

²⁰ Bron: Economische verkenningen Metropoolregio Amsterdam 2012.

De toeristische sector in Amsterdam telt 51.300 banen (9% van het totaal).²¹ De helft hiervan is in restaurants en cafés, 18% in culturele instellingen en 17% in logiesbedrijven. Vervoersbedrijven en de overige toeristische branches tellen relatief weinig banen. De verhouding tussen het aandeel in toegevoegde waarde en werkgelegenheid geeft aan dat toeristische sector arbeidsintensief is en de lonen hier relatief laag zijn. Dit is vooral te zien in de branche restaurants en cafés.

In de periode 2011-2012 is het aantal banen in de toeristische sector met 2% toegenomen (zie figuur 3.5). Per branche gekeken nam het aantal banen bij logiesbedrijven het meest toe (+10%).

Figuur 3.5 Totaal aantal banen in toeristische branches, Amsterdam op 1 januari 2002-2012

* exclusief logies ** reisorganisaties, toeristische goederen

bron: O+S

Ook groeide de totale horecaomzet in de periode 2010-2011.²² De kans dat deze groei zich doorzet in 2012 is niet groot. Weliswaar heeft de Nederlandse horeca in het derde kwartaal van 2012 0,6% meer omzet behaald dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder.²³ Maar het volume kromp met 1,3%. Het ING Economisch Bureau verwacht dat in de tweede helft van 2012 en in 2013 sprake is van krimp. Alleen de hotellerie kan in 2012 een stijging laten zien, dankzij de toenemende bestedingen van buitenlandse gasten. De huidige eurokoers maakt het voor bezoekers van buiten de Eurozone aantrekkelijk om Nederland te bezoeken. In de overige branches wordt stagnatie verwacht.²⁴

²¹ Gemeten op 1 januari 2012. Bron: O+S. In de Economische verkenningen MRA 2012 staat dat in Amsterdam 6,5% van de totale werkgelegenheid is in de toeristische sector. Bron: TNO. Om de verwarring met deze publicatie van TNO te voorkomen: TNO heeft dit percentage berekend voor 2010 en volgens een andere methodiek dan O+S.

²² Landelijk is de horecaomzet met 5% toegenomen in de periode 2010-2011. Bron: CBS.

²³ Deze beperkte omzetgroei is toe te schrijven aan hogere prijzen. Bron: CBS.

²⁴ Bron: ING Economisch Bureau. Kwartaalbericht Horeca, oktober 2012.

3.5 2011 goed jaar voor zakelijke- en congresmarkten

Het aantal hotelovernachtingen met een zakelijke reden is in de periode 2010-2011 met 5% toegenomen tot 3,5 miljoen (+162.600 overnachtingen).²⁵ De Amsterdamse zakelijke markt deed het in 2011 beter dan het recreatieve toerisme (-2%). Hierdoor is het aandeel zakelijke overnachtingen in het totaal aantal overnachtingen met een procentpunt toegenomen tot 36%. Dit is nog altijd lager dan het niveau van voor de crisis. In 2007 was 39% van de hotelovernachtingen afkomstig uit de zakelijke markt.

Ruim tweederde van de zakelijke overnachtingen in Amsterdam vindt plaats in luxe accommodaties (4-5 sterren). Hier is het aantal zakelijke overnachtingen ook het meest toegenomen in de periode 2010-2011 (+12%). Het middensegment heeft een toename van 3% geboekt, terwijl budgetaccommodaties kampten met een daling van 27%. Veruit de drukste maand voor zakelijk bezoek in 2011 was september.

Van de zakelijke hotelovernachtingen is 18% verbonden aan internationale bijeenkomsten.²⁶ Het aantal van dergelijke bijeenkomsten in Amsterdam is in de periode 2010-2011 met 1% toegenomen tot 653. Het aantal grootschalige (300 deelnemers of meer) internationale congressen in Amsterdam is afgenomen van 131 in 2010 naar 118 in 2011.²⁷ Het aantal kleinere congressen (minimaal 50 deelnemers) is gestegen van 104 naar 114.²⁸

3.6 Musea en attracties boeken groei

Het aantal bezoekers aan de Amsterdamse musea en attracties is voor het tweede achtereenvolgende jaar toegenomen. In 2011 bereikten de meeste musea weer het niveau van het recordjaar 2007. Bij attracties is het herstel nog niet overal te zien. Rondvaart is al jaren veruit de populairste attractie in Amsterdam (zie tabel 3.6). De deelname aan rondvaarten is in 2011 toegenomen (+4%), maar het recordaantal van 2007 is nog niet bereikt. Ook is het aantal bezoekers aan Amsterdam ArenA en Holland Casino nog niet op het niveau van 2007. Een mogelijke verklaring ligt in het veranderde bestedingspatroon als gevolg van de verslechterde economische situatie.

²⁵ Bron: CBS.

²⁶ Dit zijn bijeenkomsten opgenomen in de databank van het Amsterdam Toerisme en Congres Bureau (ATCB), die minimaal twee dagen duren, minimaal 40 deelnemers tellen, waarvan eenderde uit het buitenland. Bron: Kerncijfers Amsterdam als congresbestemming, ATCB.

²⁷ Bron: Union of International Associations (UIA). UIA registreert congressen met minimum 300 deelnemers, waarvan minimaal 40% uit andere landen komt. Het aantal landen moet minimaal vier zijn en het congres moet minstens drie dagen duren.

²⁸ Bron: International Congress and Convention Association (ICCA). ICCA registreert congressen die zijn georganiseerd op een reguliere basis (dus éénmalige bijeenkomsten worden niet meegeteld), tellen minimaal 50 deelnemers uit minimaal drie landen.

Tabel 3.6 Bezoekers (x 1.000) aan de meest bezochte musea en attractiepunten in Amsterdam, 2011

	2011	verandering t.o.v. 2010 (%)
rondvaarten	3.195	4
Amsterdam ArenA	1.871	3
Van Goghmuseum	1.600	12
Artis en Aquarium	1.261	11
Anne Frankhuis	1.104	5
Rijksmuseum	1.010	13
Holland Casino Amsterdam	834	4
Diamantslijperijen	697	12
Madame Tussauds Amsterdam	659	12
Sexmuseum Amsterdam "Venustempel"	537	5

bron: musea/ATCB

3.7 Groei toerisme in de regio sneller dan in de hoofdstad

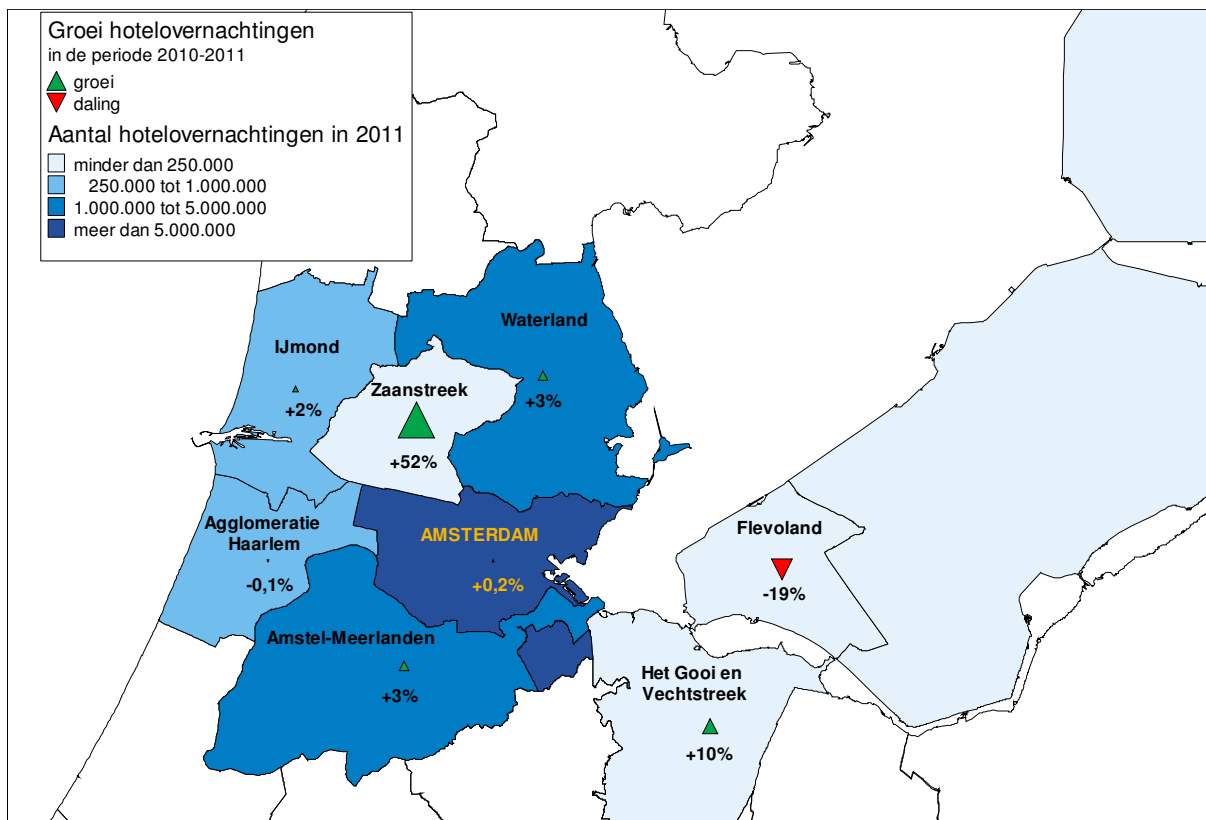
Amsterdam werkt samen met de regio om internationaal als één toeristisch product naar buiten te treden. In de Metropoolregio Amsterdam wordt 3,1 miljard euro verdiend aan toerisme (waarvan 1,4 miljard euro in Amsterdam). Dit is 23% van de toegevoegde waarde van deze sector in Nederland.²⁹

De Metropoolregio Amsterdam beschikt over bijna een derde van de landelijke hotelcapaciteit en vangt 38% van alle overnachtingen in Nederland op. Naast de Amsterdamse hotelcapaciteit telt de Metropoolregio meer dan 200 hotels, 10.000 kamers en 21.000 bedden in de regiogemeenten. Net als in Amsterdam is de hotelcapaciteit in de regio met 1% toegenomen vergeleken met 2010.

In 2011 vonden in de regio 3,5 miljoen overnachtingen plaats. Dit is 2,8% meer dan in 2010 en is vergelijkbaar met de landelijke groei. Opmerkelijk is dat het aantal overnachtingen in de gebieden rondom Amsterdam (Amstel-Meerlanden en Waterland) sneller is toegenomen (+3,4%) dan in de hoofdstad (zie kaart 3.7). Ook valt de sterke groei van toerisme in Zaanstreek op (+52%). Dit heeft onder andere te maken met de toegenomen hotelcapaciteit in dit gebied. In Flevoland is het toerisme met 19% afgenomen. Zowel in Zaanstreek als in Flevoland gaat het om relatief kleine aantallen in absolute zin.

²⁹ Bron: Economische verkenningen Metropoolregio Amsterdam 2012.

Kaart 3.7 Hotelovernachtingen per COROP-gebied in Metropoolregio Amsterdam, 2011

bron: CBS/ bewerking O+S

Bijlage 1 Tabellen

Tabel 4.1 Hotels naar stadsdeel (indeling 2008) en sterklasse, 1 juli 2012

	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal
Centrum	113	53	50	24	8	248
Westpoort	1	1	1	.	.	3
Westerpark	.	.	1	1	.	2
Oud-West	4	4	15	3	1	27
Zeeburg	2	.	.	1	.	3
Bos en Lommer	.	.	.	1	.	1
De Baarsjes
Amsterdam-Noord	3	.	2	2	.	7
Geuzenveld-Slotermeer	1	.	.	1	.	2
Osdorp	1	.	1	.	.	2
Slotervaart	.	.	3	3	.	6
Zuidoost	1	.	2	.	.	3
Oost-Watergraafsmeer	5	.	3	3	.	11
Oud Zuid	15	18	24	10	4	71
Zuideramstel	2	2	3	5	.	12
totaal	148	78	105	54	13	398

bron: O+S

Tabel 4.2 Hotelkamers naar stadsdeel (indeling 2008) en sterklasse, 1 juli 2012

	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal
Centrum	1.826	1.129	3.115	3.277	1.895	11.242
Westpoort	219	254	180	.	.	653
Westerpark	.	.	130	60	.	190
Oud-West	225	63	571	341	392	1.592
Zeeburg	209	.	.	408	.	617
Bos en Lommer	.	.	.	188	.	188
De Baarsjes
Amsterdam-Noord	14	.	238	305	.	557
Geuzenveld-Slotermeer	70	.	.	175	.	245
Osdorp	17	.	166	.	.	183
Slotervaart	.	.	752	668	.	1.420
Zuidoost	15	.	266	.	.	281
Oost-Watergraafsmeer	54	.	791	609	.	1.454
Oud-Zuid	229	571	1.032	1.150	824	3.806
Zuideramstel	100	48	131	1.509	.	1.788
totaal	2.978	2.065	7.372	8.690	3.111	24.216

bron: O+S

Tabel 4.3 Hotelbedden naar stadsdeel (indeling 2008) en sterklasse, 1 juli 2012

	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal
Centrum	5.547	2.449	6.331	6.410	3.744	24.481
Westpoort	749	508	380	.	.	1.637
Westerpark	.	.	274	124	.	398
Oud-West	784	124	1.154	633	998	3.693
Zeeburg	712	.	.	816	.	1.528
Bos en Lommer	.	.	.	433	.	433
De Baarsjes
Amsterdam-Noord	26	.	485	614	.	1.125
Geuzenveld-Slotermeer	172	.	.	382	.	554
Osdorp	72	.	332	.	.	404
Slotervaart	.	.	1.389	1.360	.	2.749
Zuidoost	84	.	544	.	.	628
Oost-Watergraafsmeer	146	.	1.565	1.248	.	2.959
Oud Zuid	619	1.348	2.090	2.044	1.647	7.748
Zuideramstel	257	98	230	3.262	.	3.847
totaal	9.168	4.527	14.774	17.326	6.389	52.184

bron: O+S

Tabel 4.4 Hotels naar sterrenklasse per subregio, Metropoolregio Amsterdam 2012

	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal
Amstel-Meerlanden	5	.	8	18	1	32
Flevoland-	3	2	6	3	.	14
Gooi en Vechtstreek	3	3	6	7	.	19
agglomeratie Haarlem	32	13	10	9	.	64
IJmond	10	3	6	5	.	24
Waterland	19	7	9	3	.	38
Zaanstreek	7	3	4	2	.	16
regio totaal	79	31	49	47	1	207
Amsterdam	148	78	105	55	12	398
totaal Metropool	227	109	154	102	13	605

bron: O+S

Tabel 4.5 Hotelkamers naar sterrenklasse per subregio, Metropoolregio Amsterdam 2012

	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal
Amstel-Meerlanden	295	.	990	3.642	279	5.206
Flevoland-	22	17	230	382	.	651
Gooi en Vechtstreek	45	64	185	488	.	782
agglomeratie Haarlem	250	202	190	986	.	1.628
IJmond	119	43	200	371	.	733
Waterland	167	156	249	230	.	802
Zaanstreek	93	12	109	174	.	388
regio totaal	991	494	2.153	6.273	279	10.190
Amsterdam	2.978	2.065	7.372	8.819	2.982	24.216
totaal Metropool	3.969	2.559	9.525	15.092	3.261	34.406

bron: O+S

Tabel 4.6 Hotelbedden naar sterrenklasse per subregio, Metropoolregio Amsterdam 2012

	0-1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal
Amstel-Meerlanden	753	.	1.970	7.380	576	10.679
Flevoland-	59	33	462	771	.	1.325
Gooi en Vechtstreek	81	126	366	1.001	.	1.574
agglomeratie Haarlem	609	408	398	2.126	.	3.541
IJmond	344	77	409	809	.	1.639
Waterland	370	319	513	486	.	1.688
Zaanstreek	267	23	218	348	.	856
regio totaal	2.483	986	4.336	12.921	576	21.302
Amsterdam	9.168	4.527	14.774	17.584	6.131	52.184
totaal Metropool	11.651	5.513	19.110	30.505	6.707	73.486

bron: O+S

Bijlage 2 Methode, databronnen en definities

In dit rapport zijn gegevens opgenomen uit verschillende bronnen. Gegevens over gastenaccommodaties komen uit de hoteldatabase van O+S en de hotelenquête van O+S. Cijfers over het aantal gasten en overnachtingen komen van het CBS en worden door O+S bewerkt.³⁰ Hieronder worden definities en statistieken uit verschillende bronnen nader toegelicht.

Hoteldatabase O+S

De hoteldatabase is een databestand van Amsterdamse accommodaties dat wordt bijgehouden aan de hand van de gegevens van het Bedrijfschap Horeca, de respons op de hotelenquête O+S, internet en diverse externe bronnen. De gegevens in de hoteldatabase worden elk jaar per 1 juli bevroren.

Sinds 2010 worden naast Amsterdamse hotels ook andere hotels in de Metropoolregio Amsterdam opgenomen in de hoteldatabase.

Accommodaties in hoteldatabase

In de hoteldatabase van O+S worden logiesverstrekkende bedrijven met meer dan 2 kamers en 4 bedden opgenomen, die voldoen aan de volgende criteria, te weten hotels, motels, botels, pensions en appartementen met hoteldienstverlening, jeugdaccommodatie en bed&breakfasts die kamers en/of bedden aan particulieren verhuren tegen een boeking per nacht.

Bedrijven die eigen appartementen verhuren maar geen hotel kunnen vallen buiten het bestek van dit onderzoek. Accommodaties die worden verhuurd voor incidenteel groepsverblijf (zoals feestboten) en/of geen boekingen voor een nacht aanbieden worden buiten beschouwing gelaten.

De hoteldatabase wordt een keer per jaar geactualiseerd: de nieuwe logiesbedrijven worden toegevoegd aan het bestand; accommodaties, die zijn gestopt als hotel worden verwijderd. De meeste accommodaties worden verwijderd wegens opheffing. Andere accommodaties zijn verhuisd uit Amsterdam (bijvoorbeeld schepen). Sommige accommodaties worden uit de hoteldatabase verwijderd omdat ze niet meer aan de definitie van een hotel voldoen.

Hotelenquête O+S

Om de hoteldatabase te actualiseren, houdt O+S een jaarlijkse enquête onder hoteliers. Het veldwerk vindt plaats in het tweede kwartaal van het jaar. De enquête bevat naast de vragen over de actuele capaciteit van de hotels, ook vragen over hun kamerbezetting en

³⁰ Dit houdt in dat er tabellenrapporten worden gemaakt ten behoeve van EZ (per kwartaal en per jaar). Door gegevens van O+S en het CBS te koppelen is een schatting van het aantal gasten en overnachtingen per stadsdeel mogelijk.

kamerprijzen en een aantal aanvullende vragen (zie bijlage 3). De respons in 2012 bedroeg 46% in Amsterdam en 31% in de regio. De uitkomsten van de hotelenquête hebben deels betrekking op 2012 (aantal kamers en bedden) en deels op de situatie in 2011 (kamerprijzen en kamerbezetting).

Bijlage 3 Vragenlijst

Jaarlijkse enquête Gastenaccommodaties 2012

Voor Hotels, Campings, Appartementen, Botels, Hostels en Tehuizen.

De vragen hieronder hebben betrekking op de huidige situatie van uw accommodatie (voorjaar 2012).

1. Zou u onderstaande gegevens willen controleren en indien nodig aanpassen?

		Wijzingen en aanvullingen
1. Politie codenummer	«PREG»	
2. Naam bedrijf	«HOTNAAM»	
3. Adres	«STRAAT» «HUISID»	
4. Postcode en plaats	«POSTCODE» «PLAATS»	
5. Algemeen telefoonnummer	«TELEFOON»	
6. Algemeen faxnummer	«FAX»	
7. Algemeen e-mailadres	«EMAIL»	
8. Website (zonder www.)	«WEBSITE»	
9. Contactpersoon		
10. Aantal sterren volgens Benelux-classificatie	«BCSTER»	
11. Aantal sterren volgens Ned.Hotel Classificatie	«NHC»	

2. Zou u onderstaande tabel op basis van de huidige situatie volledig willen invullen?

	aantal ruimten (kamers, appartementen, slaapzalen, -ruimten in woonboten *)		aantal slaapplekken (exclusief bijzetbedden)
1-persoons		x 1=	
2-persoons **		x 2=	
3-persoons		x 3=	
4 of meer-persoons			
Totalen			
Kampeervekken			

* voor zover appartementen/woonboten eigendom zijn en per dag of week worden verhuurd

** zowel met 1 tweepersoonsbed als met 2 losse bedden

Uw accommodatie in 2011

De vragen hieronder hebben betrekking op de situatie in 2011.

3. Wat was de gemiddelde prijs voor 1- en/of 2-persoonskamer (inclusief ontbijt, service en b.t.w.) over 2011 in uw accommodatie?

a. 1-persoonskamer	€
b. 2-persoonskamer	€

4. Wat was in 2011 uw gemiddelde kamerbezetting? _____%

(gemiddeld percentage verhuurde kamers / units)

5. Is het aantal hotelgasten in uw accommodatie in 2011 toegenomen in vergelijking met

- ja , toegenomen
nee , gelijk gebleven → ga door naar vraag 8
nee , afgenomen → ga door naar vraag 7
weet niet

6. Wat is er volgens u de reden dat het aantal hotelgasten in uw bedrijf in 2011 is toegenomen?

7. Wat is er volgens u de reden dat het aantal hotelgasten in uw bedrijf in 2011 is afgenomen?

8. Hebben gasten in uw accommodatie toegang tot internet?

- ja, → ga door naar vraag 9
nee, → ga door naar vraag 10
anders, _____ → ga door naar vraag 10

9. Wat zijn de mogelijkheden voor de gasten in uw accommodatie om internet te gebruiken?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- op de kamers gratis internet
op de kamers betaald internet
in de openbare ruimte (restaurant, receptie) gratis internet
in de openbare ruimte (restaurant, receptie) betaald internet
anders, _____

10. Bij de meeste hotels gaat een deel van alle reserveringen via boekingsites of andere bemiddelingsorganisaties. Een bepaald percentage van de kamerprijs wordt dan afgedragen aan de bemiddelaar. Kunt u aangeven welk percentage van de bruto omzet van uw accommodatie in 2011 is afgedragen aan commissie voor boekingen via bemiddelingsorganisaties (o.a boekingsites)?

_____ %

11. De gemeente Amsterdam heeft met haar shortstay beleid het doel om aan de behoefte aan tijdelijke woonruimte van werknemers van internationale bedrijven tegemoet te komen. Shortstay is niet bedoeld voor toeristisch verblijf. Hoe ziet u shortstay in de praktijk?

(meerdere antwoorden mogelijk)

als een product dat zich met name richt op de tijdelijke woonruimte voor werknemers van internationale bedrijven

als een product dat zich richt op kort verblijf voor toeristen en zakenmensen

weet niet / niet van toepassing

anders _____

12. Wat vindt u een goed minimum aantal nachten voor shortstay?

_____ nachten

13. Heeft u suggesties voor een effectiever shortstay beleid?

12 Eventuele opmerkingen: